

Äter du en fralla eller en semla?

*En innehållsanalys av finlandssvensk och sverigesvensk kultur i två läroboksserier för
B-svenska för årskurs 6–9*

Janina Salonen

Pro gradu-avhandling i nordiska

språk, svenska som andra

inhemska språket

40 sp

Höst 2018

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion – Faculty Humanistinen tiedekunta		Laitos – Institution – Department Suomen kielen, suomalais-ugrialaisten sekä pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien osasto	
Tekijä – Författare – Author Janina Salonen			
Työn nimi – Arbetets titel – Title Åter du en fralla eller en semla? <i>En innehållsanalys av finlandssvensk och sverigesvensk kultur i två läroboksserier för B-svenska för årskurs 6–9</i>			
Oppiaine – Läroämne – Subject Pohjoismaiset kielet, ruotsi toisena kotimaisena kielenä			
Työn laji – Arbetets art – Level Pro gradu		Aika – Datum – Month and year 12/2018	
		Sivumäärä– Sidoantal – Number of pages 46 sivua + liitteet (11 sivua)	
Tiivistelmä – Referat – Abstract			
<p>Pro gradu -tutkielmassani aiheena on ruotsalainen ja suomenruotsalainen kulttuuri oppikirjasarjassa. Ensinnäkin tutkin, millaista kulttuuritietoa oppikirjasarjat esittelevät. Toiseksi tutkin sitä, kuinka oppikirjasarjat painottavat suomenruotsalaista ja ruotsalaista kulttuuria sekä sitä millaisia asioita kulttuureista esitellään. Kolmanneksi tutkin millaisia eroja oppikirjasarjojen välillä esiintyy.</p> <p>Valitsin tutkittaviksi oppikirjoiksi vuosikurssien 6-9 B-ruotsin oppikirjasarjat <i>På gång</i> ja <i>Megafon</i>. Tutkimuksessani tutkin erillisiä kulttuuriaukeamia. Menetelmäni on laadullinen sisällönanalyysi, joka on aineistolähtöinen. Käytin myös luokittelua tutkimuksessani. Oppikirjojen analysoinnin perusteella loin kuusi kategoriaa, joihin tulokseni ja analyysini perustuvat. Kategoriani ovat henkilöt, teokset ja tuotteet, tavat ja aktiviteetit, maantieteelliset paikat, kielelliset erot sekä muut.</p> <p>Kaikissa kategorioissa esiintyy huomattavasti enemmän ruotsalaista kulttuuria kuin suomenruotsalaista kulttuuria. Molemmissa oppikirjasarjoissa esitellään paljon erilaisia henkilöitä, kuten kirjailijoita, artisteja, urheilijoita sekä mediapersoonia. Vaikka molemmat kirjasarjat esittelevät laajasti erilaisia suomenruotsalaisia ja ruotsalaisia henkilöitä, painottavat molemmat kirjasarjat ruotsalaisia henkilöitä. Kattegoria teokset ja tuotteet sisältää enimmäkseen teoksia ja tuotteita henkilöiltä, jotka esitellään samalla kulttuuriaukeamalla. Kattegoria sisältää enimmäkseen lauluja, elokuvia ja kirjoja, mutta myös esimerkiksi vaatemerkejä ja ruotsalaisia keksintöjä. Kirjasarjojen välillä esiintyy pieniä eroja valittujen teosten ja tuotteiden välillä. Kattegoriassa tavat ja aktiviteetit esitellään laajasti erilaisia tapoja ja aktiviteetteja, kuten juhlapäiviä, juhlia, perinneruokia, nähtävyyksiä ja matkamuistoja. Tässä kategoriassa ilmenee eniten eroja kirjasarjojen välillä, mutta se voi johtua myös siitä, että kattegoria on niin laaja ja sisältää hyvin erilaista kulttuuritietoa. Suomenruotsalaisia tapoja ja aktiviteetteja esitellään molemmissa kirjasarjoissa hyvin vähän ja molemmat kirjasarjat keskittyvät ruotsalaisien tapojen ja aktiviteettien esittelyyn. Molemmat kirjasarjat esittelevät monipuolisesti ruotsalaisia maantieteellisiä paikkoja, kuten kaupunkeja, saaria, järviä, jokia ja maakuntia. Suomenruotsalaisia maantieteellisiä paikkoja esitellään hyvin suppeasti molemmissa kirjasarjoissa. Tässä kategoriassa suurin ero oppikirjojen välillä on, että oppikirjasarja <i>På gång</i> esittelee suomenruotsalaisia maantieteellisiä paikkoja, jotka sijaitsevat Ahvenanmaalla, kun taas <i>Megafon</i> esittelee täysin ruotsinkielisiä kuntia ja kaupunkeja Suomessa. Ainoastaan oppikirjasarja <i>Megafon</i> esittelee kulttuuriaukeamilla kielellisiä eroja suomenruotsin ja ruotsinruotsin välillä. <i>Megafon</i> esittelee yksittäisiä sana eroja ruotsinruotsin ja suomenruotsin välillä sekä tyypillisiä suomenruotsalaisia sanoja ja sanontoja. Kattegoria muut sisältää enimmäkseen kulttuuritietoa koskien mediaa.</p> <p>Oppikirjasarjojen välillä ei ole suuria eroja ja suurimmat erot esiintyvät kategoriassa tavat ja aktiviteetit. Oppikirjasarja <i>På gång</i> ei esitele kielellisiä eroja suomenruotsin ja ruotsinruotsin välillä tutkimillani kulttuuriaukeamilla, kun taas oppikirjasarja <i>Megafon</i> esittelee eroja melko paljon. Suurin ero kirjasarjojen välillä on se, että <i>På gång</i> kirjasarjassa kulttuuriaukeamat ovat ruotsiksi, mutta <i>Megafonissa</i> suomeksi. Molemmat kirjasarjat esittelevät kulttuuritietoa tuotenäkökulmasta.</p>			
Avainsanat – Nyckelord – Keywords Ruotsin opetus, oppikirja-analyysi, ruotsalainen kulttuuri, suomenruotsalainen kulttuuri			
Säilytyspaikka – Förvaringställe – Where deposited Ethesis			
Muita tietoja – Övriga uppgifter – Additional information			

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Syfte och forskningsfrågor.....	2
1.2 Disposition	3
2 Bakgrund.....	4
2.1 Kultur	4
2.1.1 Finlandssvenska och sverigesvenska	5
2.1.2 Kultur i språkundervisningen.....	5
2.2 Undervisningen av svenskan i Finland	8
2.2.1 Läroplanerna 2004 och 2014.....	9
2.3 Läroboksbaserad undervisning	10
2.4 Tidigare forskning.....	12
3 Metod och material	18
3.1 Kvalitativ innehållsanalys	18
3.2 Material	19
3.3 Genomförande.....	20
4 Analys	21
4.1 Kategorierna.....	21
4.1.1 Personer.....	21
4.1.2 Verk och produkter	21
4.1.3 Seder och aktiviteter.....	22
4.1.4 Geografiska platser	22
4.1.5 Språkliga särdrag.....	22
4.1.6 Övrigt	23
4.2 Analys	23
4.2.1 Personer.....	23
4.2.2 Verk och produkter	26
4.2.3 Seder och aktiviteter.....	28
4.2.4 Geografiska platser	30
4.2.5 Språkliga särdrag.....	32
4.2.6 Övrigt	32
4.3 Skillnader mellan serierna.....	33
4.4 Sammanfattning av analys	34
5 Sammanfattande diskussion	36
5.1 Sammanfattning	36
5.2 Diskussion.....	37
Källor:	43

1 Inledning

Språkundervisningen har i många år haft som mål att eleverna ska lära sig språket och få kunskap om kulturen i målspråkslandet (Gagnestam 2009 s. 15). Interkulturell förståelse är en del av den kommunikativa språkkompetensen som man borde lära sig genom språkundervisningen (Gagnestam 2009 s. 12). Också Pyykkö (2014 s. 198) poängterar att det är viktigt att undervisa kultur integrerad i språkundervisningen så att språk och kultur sammanhänger med varandra. Hon betonar också att mångsidig kompetens och kulturell kompetens är ett av delområdena i den nya läroplanen. Därför har jag valt att forska i kulturella aspekter i läroböckerna. Kulturell kompetens är enligt OPS (2014) viktigt för eleverna eftersom de växer upp i en värld fylld av kulturell och språklig mångfald. Eleverna borde lära sig att identifiera och uppskatta kulturella fenomen i omgivningen och lära sig att se positivt på språklig mångfald och på olika åskådningar. Genom kulturell undervisning erbjuds det elever verktyg att bygga upp sin egen kulturella identitet.

Läroböckerna dominerar undervisningen i flera ämnen och de har en central position i skolans undervisning i allmänhet (Ammert, 2011 s.26). Läroboken är ett av de viktigaste hjälpmedlen för lärare i främmande språk och för elever som studerar ett främmande språk (Lähdesmäki, 2004 s. 271). Många anser att de inte skulle klara sig utan läroboken, men de upplever ibland att läroboken är frustrerande, irriterande och begränsande. Läroböckerna påverkar mycket undervisningen och användaren av boken både på gott och ont. Därför anser jag att det är viktigt att undersöka läroböckerna så att de skulle erbjuda bästa möjliga hjälp för lärare och elever. Läroböckerna borde vara så väl planerade och gjorda som möjligt eftersom läroböckerna påverkar så mycket undervisningens innehåll.

I den här avhandlingen analyserar jag två bokserier: *Megafon* och *På gång* som är läroboksserier för B-svenska i årskurs 6–9. Jag koncentrerar mig på kulturen i böckerna. Idén är att ta reda på hurdan kulturell information som tas upp och jämföra hur den finlandssvenska och den sverigesvenska kulturen presenteras i bokserierna. Jag forskar också i hurdana skillnader det finns mellan läroboksserierna.

Jag kommer att undersöka både sverigesvensk kultur och finlandssvensk kultur i min avhandling eftersom läroplanen (2014) innehåller målet att eleverna ska iaktta skillnaderna mellan finlandssvenska och sverigesvenska samt tänka på svenskans

påverkan på finska. Därför borde också läroböckerna i svenska innehålla både finlandssvenska och sverigesvenska. Jag valde läroboksserierna för B-svenska eftersom största delen av eleverna, cirka 90 %, läser B-svenska (Juurakko-Paavola&Palviainen 2011 s. 13). På det viset är min undersökning mest nyttig för undervisningen av svenskan i Finland.

Tidigare har det forskats i den finlandssvenska kulturen eller den sverigesvenska kulturen i läroböckerna och den finlandssvenska och den sverigesvenska kommunikationen (se till exempel Alanen 2000, Lehtinen 2009 och Ahola 2017). Det har ändå inte jämförts hurdana finlandssvenska och sverigesvenska kulturella aspekter det tas upp i läroböckerna. Det har inte heller jämförts skillnaderna mellan lärobokserierna gällande den finlandssvenska och den sverigesvenska kulturen.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Mitt syfte är att ta reda på hurdan kulturell information det tas upp i de undersökta läroboksserierna och jämföra hur den finlandssvenska och den sverigesvenska kulturen presenteras. Jag forskar också i hurdana skillnader det finns mellan läroboksserierna. Jag strävar efter att hitta mönster och skapa kategorier som belyser hurdan kulturell information det förekommer och hur den behandlas i läroböckerna i svenska. Jag kommer att analysera kulturell information i läroböckerna enligt kategorierna som jag skapar genom min undersökning. Kategorierna presenteras i delkapitel 4.1. Jag vill också forska i om det finns skillnader mellan hur finlandssvensk och sverigesvensk kultur behandlas samt om det finns skillnader mellan de undersökta läroboksserierna.

Mina forskningsfrågor är följande:

- Hurdan kulturell information finns det i bokserierna *Megafon* och *På gång*?
- Hur betonas den sverigesvenska och den finlandssvenska kulturen i bokserierna? Finns det skillnader i hurdan kulturell information som presenteras om kulturerna?
- Finns det skillnader mellan de här två bokserierna? Hurdana är skillnaderna?

1.2 Disposition

I kapitlet Bakgrund (2) ger jag den teoretiska bakgrunden till mitt ämne. Jag tar upp viktiga begrepp för och information om mitt ämne så som begreppen kultur (2.1) och finlandssvenska och sverigesvenska (2.1.1). Det behandlas också kultur i språkundervisningen (2.2.1), undervisningen av svenskan i Finland (2.2) och läroplanerna 2004 och 2014 (2.2.1). I bakgrundskapitlet behandlas också läroboksbaserad undervisning (2.3) samt ges information om tidigare forskning (2.4). I kapitel 3 presenterar jag min metod (3.1) och mitt material (3.2) samt berättar hur jag har genomfört min undersökning (3.3). I kapitlet Resultat (4) presenterar jag mina resultat och min analys. Kategorierna som min analys baserar sig på presenteras i samma kapitel (4.1). Arbetet avslutas med kapitlet Sammanfattande diskussion (5).

2 Bakgrund

I det här kapitlet ger jag den teoretiska bakgrunden till mitt ämne. Jag tar upp begreppet kultur (2.1), finlandssvenska och sverigesvenska (2.1.1), kultur i språkundervisningen (2.1.2) undervisningen av svenskan i Finland (2.2), läroboksbaserad undervisning (2.3), läroplanerna 2004 och 2014 (2.2.1) och läroboksbaserad undervisning (2.3). Till sist berättar jag om tidigare forskning (2.4).

2.1 Kultur

Kultur kan vara många olika saker och därför är det inte lätt att ge någon enkel definition av begreppet kultur (Thavenius 1999 s. 85). En bred definition på kultur kan betyda all mänsklig verksamhet men enligt en snäv definition kan kultur vara mental kultur eller bara konst (Pyykkö, 2014 s. 188). Största delen av kulturell verksamhet är språklig (Pyykkö, 2014 s.188). Ett brett kulturbegrepp omfattar vetenskap, konst, teknik, levnadsvanor, förhållanden, värden och attityder samt icke-verbal kommunikation (Pyykkö, 2014 s. 188). Varje språk formas av den omgivande kulturen (Pyykkö, 2014 s. 189). Språket berättar om talarens kultur och om tänkesättet och världsbilden som ligger bakom kulturen (Pyykkö, 2014 s. 189). Att lära sig ett språk är samtidigt inläring av kulturen (Pyykkö, 2014 s. 189). Pyykkö hänvisar till Byram och Grundy (2003) och berättar att kultur har tre grundbetydelser: högkultur som omfattar konst och humanistiska vetenskapsgrenar, populärkultur och kultur som synonym till vardagslivet, dess olika betydelser och symboler (Pyykkö, 2014 s. 189).

Språk och kultur hör ihop och varje persons egen kultur ger en skala med vilken man värderar en utlännings språk och annat symboliskt beteende så som en utlännings yttre väsen, hens sätt att klä sig, gester, miner och sättet att tala (Lehtonen 1990, s. 5). Språkbruket är alltid symboliskt kulturbeteende och därför riskerar man tolka fel de syften som en representant för en främmande kultur har och riskerar också själv att bli missförstådd i tvärkulturella sammanhang (Lehtonen 1990 s. 5). Varje kultur bildas av föreställningar, sedvänjor, rutiner och normer (Lehtonen 1990 s. 9). Den egna kulturen ger oss ett instrument med vilket man avgör vad som är rätt och vad som är fel och den egna kulturen ger oss också en skala med vars hjälp man kan utforska hurdant språkbruk

som är normalt, logiskt och motiverat (Lehtonen 1990 s. 9). Stereotypiska uppfattningar om en främmande kultur inverkar negativt individens uppfattningar om en främmande kultur (Lehtonen 1990 s. 18). Stereotypiska uppfattningarna är generaliseringar av fördomar och inställningar (Lehtonen 1990 s. 18).

2.1.1 Finlandssvenska och sverigesvenska

I denna avhandling avses det med begreppet sverigesvenska den svenska som talas i Sverige. Sverigesvensk kultur innehåller kulturell information om Sverige. Med finlandssvenska menas den svenska som talas i Finland och på Åland. Finlandssvensk kultur innehåller kulturell information om Svenskfinland och om Åland.

Finlandssvensk kommunikation liknar finsk kommunikation och på det viset innehåller finsk kommunikation både finsk och finlandssvensk kommunikation (Alanen 2000 s. 188). Skillnaderna mellan finsk och svensk kommunikation är inte stora enligt Alanen (2000 s. 188). Pohjoismaiden kieli ja tiedotuskeskus (1994 s. 10–12) berättar noggrannare om skillnader mellan finsk och svensk kommunikation. Den största skillnaden i kommunikationen mellan finska och svenska är att svenskarna undviker tvära åsikter och försöker nå samförstånd under diskussionen. I arbetslivet förhandlar svenskarna men finländare följer order från en närmaste chef. Svenskar undviker att säga direkt nej och de tar samtalspartnern mer i beaktande. Svenskar är också mer aktiva lyssnare genom att använda återkopplingssignaler när de lyssnar men finländare är oftast tysta. Finländare duar mer än svenskar. Svenskar småpratar mycket mer än finländare och de har ett snabbare tempo och kortare pauser under diskussionen.

2.1.2 Kultur i språkundervisningen

I språkundervisningen omfattar begreppet kultur oftast kunskaper om det främmande landets historia, geografi, samhällsförhållanden och vardagskultur (Tornberg 2000 s. 49). Tornberg (2000 s. 53) hänvisar till Normans (1991) teori om att kultur kan delas in i tre huvudkategorier: produkter, beteenden och värderingar. Till produkter hör realia, information om landet, bland annat lagar, litteratur, språk, byggnader och traditioner.

Beteenden innehåller till exempel ritualer, klädsel, kroppsspråk, umgänges- och förhandlingsmönster. Till värderingar hör religion, tro, attityder och roller.

Enligt Kramsch (1993, s.8) är kultur i språkundervisningen oftast ren information om landet och dess folk och då ses kulturen inte som kännetecknande för språket (Kramsch, 1993 s. 8). Tvärtom framförs kultur genom språket. Också Gagnestam (2009 s. 7) berättar om det traditionella sättet att se på kultur. Det traditionella sättet betraktar kultur som färdiga fakta om en nationell kultur, t.ex. historia, geografi och skolväsen (Gagnestam 2009 s. 7). Ett modernt sätt att se på kultur är att kultur som begrepp består av kultur, identitet och nationalitet (Gagnestam 2009 s. 7). Den aktuella synen på kulturen är att den är instabil och att den hela tiden förändras samt är ständigt under förhandling mellan olika parter (Gagnestam 2009 s. 19). Enligt Gagnestam (2009 s. 139) är språket ändå en del av kulturen (Gagnestam 2009 s. 139). Också Kaikkonen (1994 s. 67) betonar sambandet mellan kultur, interaktion och kommunikation. Kramsch (1993 s. 205) håller med Kaikkonen och Gagnestam och berättar att under de senaste årtiondena har man börjat se på kulturen på ett nytt sätt (Kramsch, 1993 s. 205). Kulturen ses som en social sed (Kramsch, 1993 s. 205). För att förstå en främmande kultur måste man kunna reflektera över en främmande kultur i jämförelse med sin egen. Det betonas också interkulturell förståelse (Kramsch, 1993 s. 205). I undervisningen borde man sikta på att förstå utlänningar och olikhet (Kramsch, 1993 s. 206). Därtill borde man ta hänsyn till att det finns variation inom en kultur (Kramsch, 1993 s. 206).

Inom språkundervisningen spelade kulturen inte någon större roll ända fram till 1970-talet. Då var språkundervisningen inlärning av former och grammatik (Pyykkö, 2014 s. 197). Eleverna översatte från främmande språket till modersmålet och tvärtom. Kulturell information handlade bara om skönlitteratur. Under 1970-talet började man lära vardagliga kommunikationssituationer och öva läs- och hörförståelse samt kompletteringsuppgifter i grammatik och skriftlig språkkunskap. Under 1980-talet försökte man undervisa språket i så äkta situationer som möjligt och förstå den främmande kulturen (Pyykkö, 2014 s. 197). Från och med 1990-talet har kulturell kompetens varit viktig. Eftersom kulturen ligger i bakgrunden för språket, måste man känna till kulturen. För att kunna förstå kulturen måste man kunna språket och känna tankevärlden och verksamhetsmodellerna som ligger bakom kulturen. Därutöver är det viktigt att använda språket korrekt i olika situationer och vara medveten om kulturella skillnader gällande interaktion och samarbetskunskaper (Pyykkö, 2014 s. 197).

Språkundervisningen har i många år haft som mål att eleverna ska lära sig språket och få kunskap om kulturen i målspråkslandet (Gagnestam 2009 s. 15). Interkulturell förståelse är en del av den kommunikativa kompetensen som man borde lära sig genom språkundervisningen (Gagnestam 2009 s. 12). Också Pyykkö (2014 s.198) poängterar att det är viktigt att undervisa kultur integrerad i språkundervisningen så att språket och kulturen sammanhänger med varandra.

Både Gagnestam (2009) och Kaikkonen (1994) belyser fyra olika sätt att se på kultur. De här sätten är behavioristisk, funktionalistisk, kognitiv och symbolisk. Behaviorister ser på kultur som observerbara handlingar eller händelser (Gagnestam 2009 s. 43). Kultur är något som kan delas och den kan handla om t.ex. vanor, seder och traditioner inom kulturen (Gagnestam 2009 s. 43). Också Kaikkonen (1994 s. 72) förklarar att enligt den behavioristiska definitionen består kulturen av enstaka beteendesätt såsom traditioner, vanor eller situationsbundna ritualer (Kaikkonen, 1994 s. 72). Enligt den här uppfattningen är kultur något som är lätt att observera (Kaikkonen, 1994 s. 72). Kaikkonen (1994 s.72-73) tar upp två konkreta exempel. I undervisningen av främmande språk lärs det till exempel hurdan familjen är i Stor-Britannien eller hur en tysk tillbringar sin fritid. Behaviorister fokuserar alltså på själva beteendet och utesluter att förstå eller förklara varför eller i vilka omständigheter något sker (Gagnestam 2009 s. 43-44).

Funktionalister fokuserar på den underliggande strukturen eller de underliggande reglerna som styr och förklarar observerbara händelser och försöker förstå sociala beteenden (Gagnestam 2009 s. 44). Både Kaikkonen (1994 s. 72-73) och Gagnestam (2009 s. 44) förklarar att funktionalister ser på kultur som ett socialt fenomen (Gagnestam 2009 s. 44). Också den här definitionen strävar efter att reda ut vilka kulturella former som uppträder inne i någon kultur (Kaikkonen, 1994 s. 73). Det som är betydelsefullt är uppkomsten och strukturen av fenomen och i vilka roller fenomen fungerar inne i kulturen (Kaikkonen, 1994 s. 73). På basis av den funktionalistiska definitionen har det bildats temabaserad språkundervisning som stöd för undervisningen av främmande språk (Kaikkonen, 1994 s. 74). Funktionalistisk definition av kultur stöder elever att förstå fenomen i främmande kulturer (Kaikkonen, 1994 s. 75).

Den kognitiva synen innebär att kulturen liknas vid en dator (Gagnestam 2009 s. 44). Kulturen är en intern mekanism som ordnar och tolkar inkommande data (Gagnestam 2009 s. 44). Till skillnad från de behavioristiska och funktionalistiska synerna är de här

mekanismerna inte observerbara utan finns inom den som utför en kulturell handling eller den som lär sig ett kulturellt beteende (Gagnestam 2009 s. 44). Kulturen själv är en process och med hjälp av den här processen kartläggs, kategoriseras och tolkas erfarenheter (Gagnestam 2009 s. 44). Också Kaikkonen (1994 s. 76) definierar att den kognitiva definitionen av kulturen koncentrerar sig på den process som sker i individen när hen lär sig kultur. Det som är viktigt enligt funktionalister är hur individen analyserar och tolkar omgivningen. Kulturen ses nästan som identisk med individens världsbild ur en funktionalistisk synvinkel. (Kaikkonen, 1994 s. 76).

Enligt symbolisk definition är kultur ett system av symboler och betydelser (Kaikkonen, 1994 s. 77). Då är erfarenheter, betydelser och verklighet i ett dynamiskt samband. Det här betyder att varje kultur har en ständig ändringsprocess. (Kaikkonen, 1994 s. 77).

Det traditionella sättet att undervisa kultur i språkundervisningen har oftast utgått från ett produktperspektiv och lärare fokuserar på observerbara handlingar eller händelser, till exempel beteenden, traditioner, seder och fakta om ett land (Gagnestam 2009 s. 45). Kaikkonen (1994 s. 72) är enig med Gagnestam och anser att lärare i främmande språk har favoriserat den behavioristiska definitionen av kulturen.

2.2 Undervisningen av svenskan i Finland

I Finland finns det två nationella språk: finska och svenska (Juurakko-Paavola & Palviainen 2011 s. 9). Det finns ungefär 5 % finländare som har svenska som modersmål och 91 % som har finska som modersmål (Juurakko-Paavola & Palviainen 2011 s. 9). Finska och svenska har helt likvärdiga status i lagstiftningen och därför är det obligatoriskt att studera svenska och finska som andra språk i Finland (Juurakko-Paavola & Palviainen 2011 s. 9).

Grundskolan i Finland omfattar årskurserna 1–9 (Utbildningsstyrelsen). Årskurserna 1–6 undervisas av klasslärare och årskurserna 7–9 i huvudsak av ämneslärare (Juurakko-Paavola & Palviainen 2011 s. 10). Gällande undervisningsämnet svenska finns det A-svenska, som är en lång lärokurs, och B-svenska, som är en medellång lärokurs, i finska skolor. A-svenska börjar i tredje klass och B-svenska i sjätte klass (OPS2014). Största delen av eleverna, cirka 90%, läser B-svenska (Juurakko-Paavola & Palviainen 2011 s.

13). Enligt äldre läroplanen (OPS2004) började B-svenska i sjunde klass men undervisningstimmarna i B-svenska har ändå inte ökat i takt med den nyare läroplanen.

2.2.1 Läroplanerna 2004 och 2014

Undervisningen i grundskolan i det finländska utbildningssystemet regleras av lagstiftningen av den nationella grunden för läroplanen (Juurakko-Paavola & Palviainen 2011 s. 11). Läroplanen anger bland annat skolans uppgift, grundläggande värderingar, arbetssätt och information om undervisningens innehåll och mål för de enskilda läroämnena och temaområdena (Juurakko-Paavola & Palviainen 2011 s. 9). De allra flesta läser B-svenska i Finland.

Läroplanen preciserar grunderna för undervisningen i Finland. År 2014 inleddes en stor förändringsprocess eftersom en ny läroplan kom ut (OPS2014). Årskurs 6 var den första årskursen som tog den nya läroplanen i bruk hösten 2016 och började studera B-svenska i årskurs 6. Tidigare har B-svenska börjats först i årskurs 7. Det lades ändå inte till svenska kurser i B-svenska utan undervisningen delades upp mellan årskurserna 6–9 från årskurserna 7–9. Den äldre läroplanen (2004) försvann gradvis eftersom eleverna som hade börjat grundskolan enligt äldre läroplanen skulle genomföra grundskolan enligt den. Sista klassen som använder den äldre läroplanen är årskurs 9 läsåret 2018–2019. Efter det sker undervisningen endast enligt den nya läroplanen från och med läsåret 2019–2020.

Den nya läroplanen betonar mångsidig kompetens och kulturell kompetens är ett av delområdena. Därför har jag valt att forska i kulturella aspekter i läroböckerna. Kulturell kompetens är enligt OPS (2014) viktigt för eleverna eftersom de växer upp i en värld fylld av kulturell och språklig mångfald. För att kunna leva på ett kulturellt hållbart sätt krävs det kulturella färdigheter av elever. Eleverna borde lära sig att identifiera och uppskatta kulturella fenomen i omgivningen och lära sig att se positivt på språklig mångfald och på olika åskådningar. Genom kulturell undervisning erbjuds elever verktyg att bygga på sin egen kulturella identitet. Eleverna lärs också att lägga märke till kulturella särdrag och fungera på ett smidigt sätt i olika miljöer.

Läroplanen 2004 för B-svenska innehåller ganska begränsade kulturella mål. Enligt läroplanen (2004) skulle undervisningen befrämja en elevs förmåga att förstå kulturell mångfald. Målet är att elever ska lära sig om finlandssvenska, svenska och övriga

nordiska livsformer. Eleverna borde också lära sig att kommunicera på ett sätt som är naturligt för svensk kultur.

Den nyare läroplanen (2014) för B-svenska betonar mångsidigt kompetens och kulturell kunskap är ett av delområdena. Undervisningens mål är att väcka elevernas intresse för den språkliga och kulturella mångfalden i den omgivande världen. Undervisningen borde också uppmuntra elever att kommunicera i autentiska språkmiljöer. Elever förväntas lära sig värdesätta andra språk och dess talare samt olika kulturer. Elever ska också bekanta sig med omgivande mångspråkiga och mångkulturella samfund. Undervisningens mål är att bekanta elever med finska och svenska som nationella språk och svenskans på verkan på finska. Elever borde också jämföra svenska som språk med andra språk som de kan. Elever ska också bekanta sig med nordisk språkmiljö och de nordiska ländernas gemensamma värden samt Finlands, Sveriges och de andra nordiska ländernas särdrag. Läroplanen (2014) innehåller också målet att elever ska iaktta skillnader mellan finlandssvenska och rikssvenska.

Den nyare läroplanen (2014) innehåller mycket mer kulturella mål än den äldre läroplanen (2004). Kulturen har en stor roll i undervisningen i den nyare läroplanen och målen med undervisningen är mångsidiga. Läroplanen 2014 innehåller målet att eleverna ska iaktta skillnaderna mellan finlandssvenska och sverigesvenska samt tänka på svenskans på verkan på finska. Därför borde undervisningen innehålla både sverigesvenska och finlandssvenska språkdrag.

2.3 Läroboksbaserad undervisning

En lärobokstext kan betraktas som en egen genre (Ekvall, 2011 s. 117). Läroboken skiljer sig från andra slags texter på många sätt: den är uppbyggd på kunskapsbärande enheter, den är avsedd att lära ut basfakta och förklara dessa, den är anpassad efter elevernas förkunskaper och ålder och den är producerad för skolbruk och undervisning (Selander, 1988 s. 121). Läroboken påverkar också elevernas sätt att strukturera världen (Selander, 1988 s. 121). Läroboken förmedlar information men den påverkar också elevernas tänkande och tillhandahåller begrepp, kategorier och problemlösningsscheman för elever (Selander, 1988 s. 121–122).

Läroböcker är producerade för specifika lärsituationer och de är uppdelade på ämnen, åldrar och skolformer (Selander, 2011 s. 68). Läroboken är en speciell text som innehåller industrisamhällets ideologiska och teknologiska förutsättningar. Läroböckerna har gjorts enligt en läroplan och skollag och de speglar olika kunskapstraditioner och olika uppfattningar om hur undervisningen upparbetas över tid. (Selander, 2011 s. 68). Enligt Whitling och Kågerman Hansén (2011 s. 90) är förutsättningen för ett läromedel att det måste vara anpassat till de elever som ska använda det. Läromedel måste ta hänsyn till elevernas ålder, språkförmåga, kognitiva nivå, motivation och ämnesbehärskning för att kunna hjälpa elevernas inläring (Whitling och Kågerman Hansén, 2011 s. 90). Svensson (2011 s. 301) poängterar att för läraren legitimerar läroboken att undervisningen är i linje med läroplanen. Läroboken används som grund för planeringsarbete så att undervisningen uppnår målen i läroplanen och uppgifter och prov relateras också till läroboken (Svensson, 2011 s. 301).

Enligt Lähdesmäki (2004 s. 271) är läroboken ett av de viktigaste hjälpmedlen för lärare i främmande språk och för elever som studerar ett främmande språk. Många anser att de inte skulle klara sig utan läroboken, men de upplever ibland att läroboken är frustrerande, irriterande och begränsande. Läroboken påverkar mycket undervisningen och kan påverka hurdana kunskaper och attityder eleverna tillägnar sig. Å andra sidan har undersökningarna ifrågasatt lärobokens makt och fokuserat på att observera hur läroboken används i klassrummet. (Lähdesmäki, 2004 s. 271). Också Ammert (2011 s. 26) poängterar att läroboken dominerar undervisningen i flera ämnen och den har en central position i skolans undervisning i allmänhet.

Ammert (2011 s. 26) berättar att moderna läromedel oftast består av en bok, webbplatser och länksamlingar. Selander (2011 s. 70) har samma syn som Ammert och upplyser att läroböckerna nuförtiden kompletteras oftast med materialet på nätet (Selander, 2011 s. 70). Speciellt läromedel i språk har omfattande läromedelsmaterial. Estling Vannestål (2011 s. 240) berättar att läromedel i språk erbjuder ljudfiler på en medföljande cd-skiva eller webbplats så att eleverna också kan lyssna på materialet utanför lektionerna. Ljudfilerna innehåller bokens texter och därtill till exempel fraser och ord, sånger samt kompletterande intervjuer. Några läromedel har också en digital variant av bokens tryckta texter där eleverna kan klicka på vissa ord och få dem översatta till sitt modersmål. Läromedlens digitala komplement innehåller också övningar i vokabulär, grammatik och hörförståelse så att eleverna kan öva hemma. (Estling Vannestål, 2011 s.240–241).

Bilder har olika uppgifter i läroböcker enligt Whitling och Kågerman Hansén (2011 s. 109). En del bilder ska förklara eller förtydliga något som står i texten. Då ska bilden hjälpa läsaren att relatera till texten. Genom kontroversiella bilder är det möjligt att stimulera eller provocera fram en diskussion kring texten. Med hjälp av dubbeltydiga eller oväntade bilder kan man ifrågasätta eller problematisera det som står i texten. (Whitling och Kågerman Hansén, 2011 s. 109).

2.4 Tidigare forskning

Kulturen i läroböckerna har undersökts ganska mycket under de senaste årtiondena. Kaisa Alanen har forskat i skillnaderna mellan den sverigesvenska och den finlandssvenska kommunikationskulturen i fyra svenska gymnasieböcker i år 2000. Alanen (2000 s. 190) iakttog att de här böckerna koncentrerar sig på sverigesvenska och det finns bara några anteckningar gällande uttalskillnader mellan finlandssvenska och sverigesvenska. Enligt henne saknas det kulturell kontext i sociala funktioner, hälsningar och tilltal (Alanen 2000 s. 199). Alanen iakttog också att det inte görs någon skillnad mellan finlandssvenska och sverigesvenska i böckerna (Alanen 2000 s. 201–202). Det saknas autentiska texter och det finns brist på kulturbunden information i böckerna. Även om det finns kommunikation typisk för finlandssvenska och sverigesvenska i böckerna, framställde och behandlade de inte skillnader mellan finlandssvenska och sverigesvenska.

En lite nyare undersökning har gjorts av Nina Lehtinen (2009 s. 22–33) som forskade i sin magisteruppsats ”*Den svenska kulturen presenterad i läroboksserien Premiär*” den svenska kulturen i läroboksserien *Premiär* som är riktad till högstadiet. Jag refererar undersökningen mera i detalj eftersom den också gäller en läroboksserie i svenska för högstadiet. Först undersökte hon i vilka olika delar av läroböckerna man kan hitta kultur. Kultur finns i egentliga texter, inforutor, musikstycken och extra texter. I läroboksserien *Premiär* finns det mest kulturinformation i inforutor. Lehtinen har kategoriserat kulturell information enligt följande kategorier: befolkning, samhälle, land, konst, traditioner, tävlingsidrott, umgänge, livsåskådning, näringsliv, teknik, historia och negativa företeelser i samhället. Enligt hennes undersökning är personerna i bokserien ganska stereotypiska eftersom alla har ljust eller ljusbrunt hår, alla är slanka och ser friska, bra och glad ut. Hon upptäckte också att bokserien inte presenterar Sverige som ett

mångkulturellt land eftersom alla huvudpersonerna ser skandinaviska ut och det finns inga emigranter i texterna. I *Premiär 3* finns också andra stereotypier. Det presenteras i boken hurdan den typiska svensken är: trevlig, hjälpsam och miljömedveten. Det finns mycket information om svenska symboler och baskunskaper i bokserien till exempel valutan, flaggan, invånarantal, statsskick och nationaldagen. Politik behandlades inte alls i bokserien. Enligt Lehtinen finns det mest information om Stockholm i bokserien och några andra städer bara nämns i bokserien. Årstiderna presenteras inte heller mångsidigt eftersom bara två av de fyra årstiderna nämns och det alltid är sommar i böckerna. Naturen är ändå varierande. Det presenteras flera sevärdheter i Sverige och en stor del av dem är i Stockholm. Det berättas ändå om till exempel Astrid Lindgrens värld, Kolmårdens djurpark, dalahästar och Liseberg-nöjesparken. Det finns mycket information om popmusik och litteratur i bokserien. Litteratur behandlas ganska mångsidigt i bokserien genom att den presenterar barnböcker, ungdomsböcker och kriminalromaner samt författare så som Selma Lagerlöf, Astrid Lindgren, Henning Mankell och Måns Gahrton. Överraskande nog behandlas film och teater bara genom att berätta om Ingmar Bergman och Dramatiska teatern samt Filmstaden. Det presenteras inte alls till exempel danskonst, arkitektur och design. Inom konst koncentrerar sig bokserien *Premiär* på musik och litteratur. Enligt Lehtinen presenterar bokserien endast ursprungligen religiösa fester men det finns ganska mycket information om traditionella fester. Det finns också mycket information om typisk svensk mat så som köttbullar, surströmming och rågbröd i bokserien men mat som presenteras ger en ganska stereotypisk bild av svensk mat. Inom idrott är ishockey idrottsgrenen som kommer mest fram i bokserien och Lehtinen upptäckte också att Finland och Sverige ofta presenteras som motspelare i idrottstävlingar. I bokserien håller man kontakt med varandra via mobil, dator och skrivna meddelanden. I bokserien håller man i svenska familjer också tät kontakt med varandra. Gällande internationellt samarbete presenterar bokserien Pohjola-Norden. Det behandlas inte livsåskådningar i bokserien men kristendomen kommer fram i olika kristna fester så som jul. Det behandlas också svenska företag så som IKEA, Lindex och Ericsson och kända svenska produkter så som Volvo, Dalahästen och Marabou. Inom teknik berättas det om en svensk uppfinning som är telefonlur och i bokserien används alltid kollektivtrafik. Det tas upp också två historiska personer Carl von Linne och Erik av Pommern samt Slottet Tre kronor och karnevaler på medeltiden. Det behandlas inte direkt negativa företeelser i samhället men det nämns i bokserien att särskilda svårigheter hos barn upptäckts lite för sent i svenska skolor och att svenskarna

vore dåliga att ta hand om invandrare. Det finns alltså mycket kulturell information om popmusik, litteratur, sevärdheter, svensk mat, traditionella fester samt svenska symboler, företag och produkter i bokserien *Premiär*. I motsats finns det bara lite eller inte alls information om politik, historia, negativa företeelser i samhället, filmer och teater samt design. Inte heller idrott behandlades mångsidigt.

Hanne Ahola (2017 s.20–47) har forskat i sin magisteruppsats ””Hesa är kiva. Det är min stadi.”” En multimodal analys av det finlandssvenska inslaget i läromedelsserien *På gång*” begreppet finlandssvensk och den finlandssvenska kulturen i läroboksserien *På gång*. Hon upptäckte att i *På gång* 7 och 9 finns det ganska mycket finlandssvensk kultur men *På gång* 8 fokuserar på sverigesvenska. Ändå nämns det Mårten Westö och Mumintrollet samt en Muminbok i *På gång* 8. Konstigt nog finns det också finlandismer i sverigesvensk kontext så som hämta och metro men läroboken presenterade inte dessa som finlandismer. I *På gång* 7 finns det en huvudkaraktär som är finländare och talar svenska som modersmål men bor nuförtiden i Sverige. Hon berättar om finländska traditioner och om Svenskfinland i boken. I *På gång* 9 finns det två finlandssvenska huvudkaraktärer som berättar mycket om Svenskfinland. I bokserien presenteras bland annat typiska finlandssvenska idrottsgrenar: handboll och segling. Runeberg och hans verk får stort utrymme i *På gång* 7 samt Tove Janssons och hennes verk i *På gång* 9. Därtill nämns det flera kända finlandssvenskar så som Linda Lampenius, Isac Elliot, Krista Siegfriids och Redrama. Inom media presenteras det FST (numera Yle Teema&fm), Strömsö och två åländska tidningar samt flera kända personer så som Bettina Sångbom, Hjallis Harkimo och Baba Lybeck. Det finns också några finlandssvenska traditioner i bokserien: villaavslutning, svenska dagen och veneziaden. I *På gång* 7 och 9 nämns det flera tvåspråkiga städer och några enspråkigt svenska städer. Finlandssvenska syns i *På gång* 7 och 9 också i form av finlandismer. Det finns flera finlandismer så som salmiak, lemonad, jultårta, nappa och trevligt veckoslut. I *På gång* 9 finns det flera finlandismer som inte har markerats som finlandismer. Ahola undersökte också hur begreppet *finlandssvensk* definieras i bokserien. Begreppet *finlandssvensk* framkommer inte många gånger i lärobokserien och när det framkommer definieras begreppet inte direkt utan man måste läsa mellan raderna. I *På gång* 7 får man till och med en felaktig bild av vad *finlandssvensk* betyder. Enligt definitionen som finns i boken vore alla finländare som flyttar till Sverige finlandssvenskar. Det kommer ändå fram

implicit i *På gång* 7 och 9 att finländare som talar svenska som modersmål är finlandssvenskar.

Kultur har också undersökts i andra språkämnen. Sandra Bjon (2016 s.40-79) har undersökt i sin pro gradu-avhandling ”*Kultur i läroboken: En kvalitativ undersökning av hur målkulturerna presenteras över tid i bilder och texter i tre nybörjarläroböcker i engelska*” kultur i tre engelska läroböcker för lågstadiet och fokuserat på att undersöka vad bilderna i läroböckerna berättar om kultur. Hon forskar också i om det finns skillnader över tid. Läroboken *On the Move* är från år 1981, *Bricks* från år 1994 och *Going Places* från år 2013. Enligt Bjon behandlar bilderna i läroböckerna *On the Move*, *Bricks* och *Going Places* vardagsliv, levnadsvanor, interpersonella relationer, värderingar, övertygelser och attityder samt sociala konventioner och riter och geografiska symboler och bilder. Bjons kategoriindelning baserar sig på kategoriseringsmodellen som används i CEFR. Inom vardagslivet presenteras den brittiska skolkulturen, den brittiska matkulturen, fritid och media. Skolkulturen behandlades inte mångsidigt i läroböckerna och matkulturen presenterades bara på ytan. Bilderna presenterade också hobbyer men det som var konstigt var att läroböckerna tog fram idrottsgrenar så som ridning, fotboll och samla frimärken men det presenterades inte traditionella brittiska idrottsgrenar, till exempel polo och cricket. Av hennes undersökning framgår också att inom kategorin sociala konventioner och riter behandlar barnkalas, påsk och en skolfest. Det presenteras ändå inte traditioner som är specifika just för målspråkslandet och angående julen och påsken associerar man inte traditioner till målkulturen. I bilder får man också veta om brittiska städer, hus och landsbygden. Alla hus är ändå gjorda av sten i läroböckerna och de visar inte variationen i samhället. Läroböckerna presenterar inte heller en verklig bild av olika samhällsgrupper så som variation i ålder, sociala grupper eller etnisk variation. I läroböckerna presenteras den typiska kärnfamiljen som består av mamma, pappa, barn och möjliga husdjur och det visas inte variationen inom familjer. Läroböckerna presenterar inte heller mångsidigt det mångkulturella Storbritannien. *Bricks* innehåller mest karaktärer från olika länder men det syns inte i bilderna eftersom alla karaktärer har samma hudfärg. Däremot har några karaktärer mörkare hudfärg i *Going Places* och i *On the Move*. Ingentera av de här läroböckerna innehåller tillräckligt med kulturellt material för att främja interkulturell förståelse enligt Bjon.

Den nyaste läroboken *Going Places* lär inte ut fel attityder men de äldre läroböckerna *On the Move* och *Bricks* innehåller värderingar, övertygelser och attityder till kvinnliga och

manliga könet samt till andra nationaliteter. Kategorin media visar skillnader över tid och media i läroböckerna har följt utvecklingen i böckerna. *On the Move* och *Bricks* innehåller verkliga fotografier från samhället men det finns inga verkliga fotografier i den nyaste läroboken *Going Places*. Det här visar enligt Bjon att det har hänt en förändring över tid och det används inte längre verkliga fotografier i läroböckerna. Den största skillnaden mellan läroböckerna som finns över tid är att den nyaste läroboken *Going Places* visar bäst samhällsutvecklingen. *Going Places* presenterar också bäst engelska som lingua franca. Bjon upptäckte att läroböckerna i engelska fokuserar på Storbritannien och i många fall ses kulturen i Storbritannien från turistperspektivet. Hon upptäckte också att bilderna och texterna stöder mest varandra i bokserierna.

Sanna Tiittanen (2016 s.59–64) har i sin pro gradu-avhandling ”*KULTUR OCH DESS UNDERVISNING Kulturella belägg i läroboksserier i svenska och franska*” undersökt kulturella inslag i en lärobokserie i svenska och franska. Hon upptäckte att det finns mer kulturella belägg i den svenska läroboksserien *Magnet* än i den franska läroboksserien *Voilà!* men skillnaden var inte betydelsefull. Enligt hennes undersökning var presentationen av kultur mångsidig i läroboksserien *Magnet* eftersom det fanns varierande kulturella drag i bokserien. Tiittanen hade delat kulturell information in i 8 kategorier: litteratur, musik, film, sport, mat, geografi, traditioner och kulturella symboler. Bokserien *Magnet* betonade mest geografiska ställen och enligt Tiittanen presenterade *Magnet* Sveriges geografi omfattande eftersom serien fokuserade inte endast på huvudstaden Stockholm. Det fanns minst kulturell information om sport, och svensk idrott presenterades inte mångsidigt. Det fanns inte heller mycket information om svenska traditioner i *Magnet*. Litteratur och musik fyllde en stor del i bokserien. Det fanns information om klassisk litteratur, barnböcker och kriminalromaner. Kategorin musik innehöll också mångsidigt olika slags artister, musikstilar och musikgenrer. Svensk matkultur presenterades i separata delar och behandlades bara som mat som äts på olika slags fester. Också den franska bokserien *Voilà!* innehöll mest kulturell information om geografi men enligt Tiittanen presenterade *Magnet* geografien bättre än *Voilà!* eftersom den franska bokserien betonade för mycket huvudstaden Paris. *Magnet* innehöll också mycket mer information om svensk musik än *Voilà!* om fransk musik. Båda läroboksserierna innehöll några stereotypiska drag om svenskar eller fransmän men ändå behandlade bokserierna båda kulturerna på ett neutralt sätt. Det finns inte stora skillnader mellan läroboksserierna i franska och svenska beträffande hur de behandlade kultur och

hurdan kulturell information som hade tagits fram. På basis av sin undersökning tycker Tiittanen att lärobokens betydelse i kulturundervisning är stor.

Sammanfattningsvis visar tidigare forskning att bokserierna i svenska betonar sverigesvenska aspekter men de nyare lärobokserierna innehåller mer finlandssvenska drag och betoning av finlandssvenska i svenska läroboksserier har ökat från slutet av 1990-talet och från början av 2000-talet. Det finns inte stora skillnader mellan hurdan kulturell information som behandlas i läroboksserierna mellan olika språkämnen. Läroböckerna i språkämnen gällande kultur har ändå ändrats under de senaste årtiondena speciellt gällande teknisk och samhällelig utveckling men läroböckerna försöker också nuförtiden undvika att meddela fel attityder samt stereotyper mot andra kulturer. Ändå ger läroböckerna en ganska traditionell bild av målkulturer eftersom läroböckerna till exempel inte presenterar Sverige eller Storbritannien som mångkulturella länder och det finns lite eller inte alls variation till exempel inom samhälle eller familjeformer. Typisk kulturell information om målkulturen är geografi, musik, litteratur, filmer, traditionella fester och mat, sevärdheter, idrott och kulturella symboler och produkter. Det finns också några stereotyper och generaliseringar beträffande hurdan en typisk representant för målkulturen är. Sällsynt kulturell information är historia, politik, religion och negativa företeelser i samhället.

3 Metod och material

I det här kapitlet berättar jag om min metod och mitt material. Först presenterar jag min metod (3.1) och efter det mitt material (3.2). I delkapitel 3.3 berättar jag hur jag har genomfört min undersökning i praktiken.

3.1 Kvalitativ innehållsanalys

Min undersökning är en kvalitativ undersökning och min metod är kvalitativ innehållsanalys. Min undersökning har ändå kvantitativa drag eftersom jag analyserar flera läroböcker och jag försöker få en helhetsbild av hur kulturell information behandlas i läroboksserierna i svenska. En av de fördelarna med en kvantitativ undersökning är just att den visar totalsituationen (Holme och Solvang 1997 s. 79). I min undersökning vill jag ändå koncentrera mig på att göra en kvalitativ undersökning och beskriva noggrant kulturell information som presenteras i de två undersökta läroboksserierna.

Innehållsanalys är en slags textanalys (Tuomi & Sarajärvi 2009 s.104). Materialbaserad analys eftersträvar att skapa en teoretisk helhetsbild av undersökningsmaterialet (Tuomi & Sarajärvi 2009 s. 95). Idén med en innehållsanalys är beskriva materialet verbalt (Tuomi & Sarajärvi 2009 s. 106). Materialet kategoriseras enligt undersökningens mål och kategorierna har inte skapats före kategoriseringen. Viktigt med en innehållsanalys är att forskaren aktivt bearbetar sin analys och tolkning (Eskola 2001 s. 134). I min undersökning beskriver jag noggrant kulturellt material som jag har hittat och kategorierna skapades som en del av analysen.

Den kvalitativa textanalysen innehåller tre dimensioner (Widén , 2015 s. 178-180). Den första är syftad till att undersöka textförfattarens intentioner bakom texten. Den andra dimensionen fokuserar på textens innehåll och form och den tredje dimensionen analyserar textens idéer, samhällsnormer och värderingar och jämför dessa med omgivande samhället. I min undersökning syftar jag på att forska i textens innehåll och form i den mån hur det behandlas kulturellt innehåll.

För att göra en kvalitativ innehållsanalys måste man bestämma forskningsfrågor samt välja och avgränsa sitt material (Eskola 2001 s.133). Andra fasen är att ordna materialet

enligt teman (Eskola 2001 s. 143). Efter tematiseringen kommer analysen (Eskola 2001 s. 145). I analysen kan man tematisera eller klassificera (Eskola 2001 s. 146). I tematiseringen grupperar man enligt teman och lyfter fram de viktigaste poängerna. I klassificeringen lyfter man fram de mest generella poängerna. I min undersökning använder jag tematiseringen. Man kan antingen lyfta fram de mest intressanta poängerna i materialet eller beskriva det jämlikt (Eskola 2001 s.147). Forskaren kan presentera analysen i en viss tidsmässig ordning eller enligt teman (Eskola 2001 s. 147–148). Efter analysen och tolkningen måste man koppla ihop analysen och teorin samt tidigare forskning (Eskola 2001 s. 150). I min undersökning presenterar jag min analys enligt teman och jag lyfter fram de viktigaste poängerna i varje tema. Jag kopplar ihop också teorin och tidigare forskning.

3.2 Material

Mitt material är två läroboksserier: *Megafon* och *På gång* som är läroboksserierna för B-svenska i årskurs 6–9. Båda serierna har skilda text- och övningsböcker men jag kommer att analysera bara textböckerna. Båda läroboksserierna har en skild kulturdel i varje stycke och i min studie fokuserar jag på de här kulturdelarna.

Läroboksserien *På gångs* textböcker består av tre böcker: *På gång 1*, *2* och *3*. *På gång 1* är avsedd för årskurs 6 och *På gång 2* och *3* är avsedda för årskurserna 7–9. Läroboksserien har skrivits av Marjatta Ahokas, Anne Ainoa, Minna Kunttu, Anders Nordgren och Seija Westerholm. Förläggaren är Sanoma Pro. *På gång 1* och *2* har publicerats år 2017 och *På gång 3* år 2018.

Läroboksserien *Megafons* textböcker består av tre böcker: *Megafon 1*, *2* och *3*. *Megafon 1* är avsedd för årskurs 6 och *Megafon 2* och *3* är avsedda för årskurserna 7–9. Läroboksserien har skrivits av Anna Blom, Mikaela Friis, Siri Liukkala och Sari Pukonen. Förläggaren är Otava. Läroboksseriens nya upplagor har publicerats år 2017.

3.3 Genomförande

Jag började min undersökning genom att välja ut två läroboksserier som liknade varandra så att det är möjligt att jämföra serierna. Båda serierna har skilda övning- och textböcker samt ett skilt kulturuppslag i varje stycke. Efter att jag hade valt bokserierna bestämde jag mina undersökningsfrågor noggrant och började gå igenom kultursidorna och samla kulturell information. Jag avgränsade min undersökning så att jag analyserar bara skilda kultursidor i textböckerna eftersom det är viktigt att avgränsa sitt material för att kunna göra en noggrann undersökning. När jag läste igenom kultursidorna försökte jag kategorisera och hitta mönster. Jag samlade in all kulturell information som jag hittade och enligt det här materialet tematiserade jag den kulturella information som analysen baserar sig på. Efter det skapade jag de tematiska kategorierna och gjorde tabeller om varje lärobok. Tabellerna (1–11) finns som bilaga i den här avhandlingen. Jag placerade varje kulturell information in i kategorierna i tabellerna. Efter att ha färdigställt tabellerna började jag analysera mina resultat. Min analys baserar sig på tematiseringen eftersom jag gjorde min analys enligt kategorierna som jag skapade. Efter analysen kopplade jag ihop analysen och teorin samt tidigare forskning.

4 Analys

I det här kapitlet presenterar jag min analys. Jag går igenom den enligt kategorierna som jag presenterar i delkapitel 4.1. I delkapitel 4.2 Analys enligt kategorierna presenteras resultaten enligt kategorierna och i delkapitel 4.3 berättas det om skillnader mellan de undersökta läroboksserierna *På Gång* och *Megafon*. Kapitlet avslutas med sammanfattning av analysen (4.4).

4.1 Kategorierna

På basis av en analys av läroböckerna har jag skapat följande kategorier: personer, verk och produkter, seder och aktiviteter, geografiska platser, språkliga särdrag och övrigt. De presenteras nedan. Som bilaga (1–6) finns tabeller över kategoriseringen där det finns noggrannare information om placering av de kulturella inslagen i kategorierna. Jag har samlat förekomsten av omnämningen av kultur styckevis från varje lärobok i skilda tabeller över finlandssvensk och sverigesvensk kultur. Bilagorna 1–3 gäller läroboksserien *På gång* och 4–6 läroboksserien *Megafon*. I tabellerna i bilagorna presenteras först finlandssvensk kulturell information och efter det sverigesvensk.

4.1.1 Personer

Första kategorin är personer. Den här kategorin innehåller alla kända personer, till exempel artister, författare, skådespelare och idrottare. Det finns massor av olika slags personer i läroböckerna och jag vill veta hurdana personer läroböckerna presenterar och vilka yrkesområden som betonas.

4.1.2. Verk och produkter

Andra kategorin omfattar alla verk och produkter. Den här kategorin innehåller mest verk eller produkter som den person som presenteras har skapat eller gjort, till exempel filmer,

låtar, böcker och sagofigurer men den här kategorin omfattar också till exempel klädmärken, bilmärken, möbler och uppfinningar.

4.1.3 Seder och aktiviteter

Den här kategorin är den mest omfattande och innehåller väldigt olik information. Till den här kategorin hör allt som kan räknas som en kulturell eller en social aktivitet eller en egenskap, till exempel olika slags fester, traditionella maträtter, idrottsklubbar samt olika slags sevärdheter, till exempel nöjesparker, slott och hotell. Den här kategorin omfattar också typiska nationella egenskaper och karaktärer.

4.1.4 Geografiska platser

Till den här kategorin hör alla geografiska platser. Sådana platser är till exempel städer, öar, älvar, kommuner, berg, gator och sjöar. Det finns också några mindre platser som jag har tagit med, till exempel en park och ett skärgårdsområde. Jag har tagit med bara sådana geografiska platser som hör endast till Sverige eller är endast finlandssvensk. Jag har alltså uteslutit tvåspråkiga städer i Finland men åländska geografiska platser har jag räknat som finlandssvenska geografiska platser.

4.1.5 Språkliga särdrag

Den här kategorin innehåller alla språkliga skillnader som presenteras mellan finlandssvenska och sverigesvenska samt språkliga särdrag i sverigesvenska eller finlandssvenska som presenteras i läroboksserierna. Som exempel kan nämnas skillnader mellan enstaka ord eller finlandismer som är en del av det finlandssvenska ordförrådet.

4.1.6 Övrigt

Jag har också skapat en kategori som heter övrigt eftersom det fanns sådan kulturell information som inte passade till någon annan kategori. Den här kategorin innehåller alltså allt annat som inte har passat till någon annan kategori. Det finns inte så mycket sådan information men det fanns en nätsidaadress, några tidningar, några radio- och tv-kanaler, två måttenheter och en musiktopplista.

4.2 Analys

I det här delkapitlet presenterar jag min analys som baserar sig på kategorierna som jag har presenterat ovan i delkapitel 4.1.

4.2.1 Personer

I båda läroboksserierna finns massor av olika slags personer så som författare, artister, idrottare och mediepersoner.

Läroboksserien *På gång* presenterar omfattande olika slags kända finlandssvenska personer. Sådana är till exempel diktaren Runeberg och hans familj. Inom litteratur presenteras också författaren Tove Jansson och hennes bror Lars Jansson som är konstnär. Läroboksserien innehåller flera finlandssvenska artister: bland annat Isac Elliot, Redrama och André Linman samt musikern Linda Lampenius. Inom idrott presenteras endast två fotbollsspelare: Daniel Sjölund och Annica Östermalm. Det finns också några finlandssvenska skådespelare så som Tobias Zilliacus, Stina Rautelin och Irina Björklund. Till och med den kända kocken Michael Björklund presenteras. Andra finlandssvenska personer som finns i läroboksserien *På gång* är journalisten och bloggaren Zandra Lundberg, komikerna Stan Saanila och André Wickström, journalisten Bettina Sågbom, regissören Mats långbacka, nyhetsankaren Peter Nyman, tv-journalisten Jan Andersson, affärsmannen Hjallis Harkimo och programledaren Baba Lybeck. Det finns alltså personer med väldigt olika bakgrund.

Det finns också massor av kända svenska personer i läroboksserien *På gång*. Inom litteratur presenteras bland annat författaren Astrid Lindgren, Sören Olsson och Anders Jacobsson. På gång presenterar endast barn- och ungdomsförfattare. Kungafamiljen finns också med. Det finns massor av artister: bland annat David Garret, Jessica Andresson, Eric Saade och Markoolio. Det berättas omfattande om bandet ABBA. Andra personer är till exempel journalisten och programledaren Mark Levengood, serietecknaren Johan Unenge, modedesignerna Per Holknet och Karin Jimfelt-Ghatan och filmregissören Lukas Moodysson. Övriga var att det inte finns några svenska skådespelare i läroboksserien *På gång*. Inom idrott presenteras bland annat fotbollsspelarna Zlatan Ibrahimović och Albin Ekdal, Frida Hansdotter (slalom) samt fotbollstränaren Sixten Borgström. Det finns ändå ganska snäv information om temat idrott.

Ett exempel på en sverigesvensk författare som presenteras i läroboksserien *På gång* är författaren Johanna Lindbäck. Hon nämns i *På gång 1* på sidorna 60–61. Först finns det en kort textsnuttt om Johannas bakgrund och hennes verk. Det finns också en bild på Johanna och om hennes fem böcker. På nederkanten på sidan 60 berättas det också kort om Johannas bok *min typ brorsa* och på sidan 61 finns det en kort textsnuttt ur boken *min typ brorsa*. Läroboksserien *På gång* har ganska klar struktur på kulturuppslagen. Oftast presenteras det på första sidan av uppslaget en person och hans eller hennes verk och sedan på andra sidan av uppslaget finns det ett exempel av hans eller hennes verk.

I läroboksserien *Megafon* finns ganska likadana finlandssvenska personer som i *På gång* men inte lika många yrken som i *På gång*. I *Megafon* finns också samma artister som i *På gång* så som Redrama och Isac Elliot. Också läroboksserien *Megafon* presenterar diktaren Runeberg och författaren Tove Jansson. Andra personer som tas upp är musikern Linda Lampenius och komikern André Wickström. Det finns alltså samma personer i *Megafon* som i *På gång* men avsevärt mycket färre än i *På gång*. På det viset får man en mycket mer begränsad bild av finlandssvenska personer i läroboksserien *Megafon* är i *På gång*.

Det finns ett lika brett register av sverigesvenska personer i läroboksserien *Megafon* som i *På Gång*. Inom litteratur nämns författare inom olika genrer så som Astrid Lindgren, Viveca Lärn, Gösta Knutsson och Stieg Larsson. Det finns också flera svenska artister: bland annat Markoolio, Måns Zelmerlöw, Carola, Eric Saade och bandet ABBA. Också *Megafon* presenterar kungafamiljen och journalisten och programledaren Mark

Levengood. Inom idrott presenteras Björn Borg (tennis), Ingemar Stenmark (slalom), Ingemar Johansson (boxing) och Zlatan Ibrahimović (fotboll). Det tas upp olika idrottare i *Megafon* än i *På Gång* men Zlatan är med i båda serierna. Liksom i läroboksserien *På gång* finns det begränsad information om temat idrott. Andra personer som inte förekommer i *På gång* är greven Axel von Fersen, youtube-kändisen Felix Kjellberg, tv-kändisen Maria Montazami, vetenskapsmannen Alfred Nobel, företagaren Ingvar Kamprad och skådespelaren Noomi Rapace. Också de flesta svenska personer är desamma i båda serierna men det finns små skillnader mellan vilka personer som presenteras men skillnaderna är inte märkvärdiga.

Som exempel på sverigesvenska författare som presenteras i läroboksserien *Megafon* (*Megafon 1* på sidan 37) kan nämnas Astrid Lindgren och Tove Jansson. Det berättas vilka de är, när och var har de bott och om deras verk samt om nöjesparker som har skapats på grund av deras verk. Det finns också en bild på Astrid och Tove samt på några av deras sagofigurer. På nederkanten på samma sida 37 finns det också kort information om några ordskillnader mellan finlandssvenska och sverigesvenska. På första sidan av samma uppslag (*Megafon 1* s. 36) presenteras dessutom sverigesvenska hobbyer och filmer. Kulturuppslagen i läroboksserien *Megafon* har inte en lika enhetlig struktur som i läroboksserien *På gång* och vi ser att det finns ganska olika slags kulturell information på samma kulturuppslag i motsats till läroboksserien *På gång* som har ett tema i ett kulturuppslag.

Även om läroböckerna ger en omfattande presentation om olika slags kända finlandssvenska personer betonar båda serierna svenska personer och det finns avsevärt mer svenska personer än finlandssvenska personer i båda läroboksserierna. Ändå tas det upp flera olika slags finlandssvenska personer så man får en mångsidig bild av personer i båda kulturerna speciellt när det gäller läroboksserien *På gång*. Överraskande var att det presenterades kort endast en svensk skådespelare i läroboksserien *Megafon* och i *På gång* presenterades det inga svenska skådespelare. Därtill finns det några finlandssvenska skådespelare i läroboksserien *På gång*. Man får alltså en väldigt smal bild av skådespelare i båda serierna. Däremot finns det massor av artister i båda serierna och ganska många författare. Båda läroboksserierna tycks betona litteratur och musik mer än filmer. Inom litteratur betonas det i båda serierna barn- och ungdomsböcker och förvånansvärt nog tar de inte upp den nya deckartrenden även om det finns många svenska deckarförfattare som

har skrivit flera kända verk. I *Megafon* nämns det ändå Stieg Larsson och bokserien *Män som hatar kvinnor*.

4.2.2 Verk och produkter

Den här kategorin innehåller mest verk från en person eller personer som presenteras på samma kultursida. Det finns mest låtar, filmer och böcker men till exempel också klädmärken och svenska uppfinningar.

Läroboksserien *På gång* innehåller några finlandssvenska verk men ganska lite. Till exempel nämns dikterna *Vår tid, vårt land* och *Fänrik Ståls sägner* av Runeberg och Mumin-böcker och Mumin-sagofigurer av Tove Jansson. Det finns också några låtar från finlandssvenska artister samt en finlandssvensk tv-serie, *Strömsö*.

Läroboksserien *På Gång* innehåller mångsidigt olika slags svenska verk. Det finns flera filmer och tv-serier bland annat *Beck*, *Fucking Åmål* och *Tjenare kungen*. Det presenteras flera böcker och bokserier för barn och ungdomar så som *Pippi Långstrump*, *Karlsson på taket* och *En liten chock*. Det presenteras massor av svenska sagofigurer bland annat *Pippi Långstrump*, *Emil*, *Karlsson* och *Eva&Adam*. Det finns också massor av låtar och musikalen *Mamma Mia*. Också svenska klädmärken representeras mångsidigt bland annat Björn Borg och Svea. Det finns mycket mer och mångsidigare svenska verk än finlandssvenska verk i läroboksserien *På gång*.

Till exempel presenterar läroboksserien *På gång* i *På gång 2* flera svenska modemärken på sidan 28. Det berättas om modemärken Björn Borg, Din sko och Fjällräven. Det finns en kort information om varje modemärke som presenteras. Till exempel berättas det om Fjällräven att de producerar kläder och ryggsäckar för alla, från dagisbarn till hipstrar. På andra sidan av uppslaget berättas det noggrannare information om modemärken Odd Molly som är en av de svenska modemärken som presenteras på sidan 37.

Läroboksserien *Megafon* innehåller ganska långt samma finlandssvenska verk som läroboksserien *På gång* och det finns inte heller många finlandssvenska verk i läroboksserien. Det finns alltså inte stora skillnader mellan serierna gällande hurdana finlandssvenska verk läroboksserierna tas upp. Musikalen *Play me* nämns i boken och,

några finlandssvenska låtar och Runebergs dikter *Vår tid, vårt land* och *Fänrik Ståls sägner*. Läroboksserien *Megafon* presenterar också *Mumin*-sagofigurer.

Liksom i läroboksserien *På gång* koncentrerar sig också läroboksserien *Megafon* på svenska verk. Det finns också flera svenska filmer, låtar och böcker liksom i *På gång*. Det finns ändå lite variation mellan vilka verk läroboksserierna har valt att presentera. Det finns till exempel olika filmer än i *På gång*, bland annat *Sandor slash Ida* och *Kopps*. Det finns likadana sagofigurer som i *På gång* så som *Pippi Långstrump* och *Karlsson* men också olika bland annat *Ronja Rövardotter* och *Pelle Svanslös*. Det finns massor av böcker och de flesta av böckerna som presenteras är barn- och ungdomsböcker bland annat *Karlsson på taket* och *Vi på saltkråkan*. Det nämns ändå en deckare, nämligen *Män som hatar kvinnor*. Det finns också variation mellan läroboksserierna beträffande vilka svenska böcker som presenteras. Det finns massor av svenska låtar och en svensk tv-serie, *Solsidan*. *Megafon* presenterar också några svenska klädmärken, bland annat Peak Performance och Svea. Som skillnad till läroboksserien *På gång* presenterar *Megafon* det svenska varuhuset *IKEA* och några av *IKEA*:s framgångsrika möbler: *Bosse*-barstol och *Malin figur*-dyna. Det nämns också bilmärket *Volvo*, dataspel *Minecraft* och den svenska uppfinningen *Spotify* som inte finns representerade i läroboksserien *På gång*. Läroboksserien *Megafon* presenterar alltså lite mer omfattande svenska verk än *På gång* men lika få finlandssvenska verk som *På gång*.

Till exempel berättas det om *Pelle Svanslös* i läroboksserien *Megafon* i *Megafon 2* på sidan 60. Det tas upp vem *Pelle Svanslös* är och vilka andra sagofigurer det finns i bokserien samt författaren Gösta Knutsson. Det finns också en bild av boken *Pelle Svanslös på landet*. På samma sida finns det också information om den finlandssvenska minoriteten och på andra sidan av uppslaget berättas det om sverigesvenska vanor. Läroboksserien *Megafon* brukar presentera kort olika slags kulturell information på samma kulturuppslag i motsats till läroboksserien *På gång* som har en enhetlig helhet som bokserien presenterar på samma kulturuppslag.

Det som är överraskande är att det finns bara lite information om skådespelare och tv-serier och att läroboksserierna fokuserar mest på barn- och ungdomsböcker. Det nämns bara kort en deckare i läroboksserien *Megafon* även om svenska deckare är så framgångsrika. Båda läroboksserierna koncentrerar sig på sverigesvenska verk men det

är inte överraskande eftersom det finns mycket fler svenska verk och produkter än finlandssvenska.

4.2.3 Seder och aktiviteter

Den här kategorin innehåller ett brett register av olika slags seder och aktiviteter så som festdagar och andra fester, maträtter, sevärdheter och souvenir.

I läroboksserien *På gång* finns ganska få finlandssvenska seder och aktiviteter. Runeberg har en ganska stor roll i den här kategorin. Runebergsdagen och Runebergs tårta nämns samt Runebergs minnesstaty och båten som heter J.L. Runeberg. Därtill presenteras Svenska teatern, några fotbollsklubbar samt några sevärdheter på Åland: Kastelholms slott och Michael Björklunds restaurang. Det berättas också om den framgångsrika åländska pannkakan.

Till exempel finns det ett recept på Ålandspannkaka i läroboksserien *På gång* i *På gång 3* på sidan 63. Det berättas vilka ingredienser som behövs och hur man lagar Ålandspannkakan. Det finns också en bild på Ålandspannkakan och hur man kan servera Ålandspannkakan. På första sidan av uppslaget presenteras det kändisar från Åland och Michael Björklund är en av dem.

Svenska seder och aktiviteter presenteras mer omfattande i läroboksserien *På gång* än finlandssvenska. Victoriadagen och flera matfester presenteras, bland annat Kanelbullens dag och Våffeldagen samt andra svenska fester till exempel Nobelfesten. Det finns också information om några svenska festivaler. Det nämns massor av traditionella svenska maträtter. Nöjesparkerna Junibacken och Astrid Lindgrens värld omnämns. Flera fotbolls- och ishockeyklubbar tas upp samt det berättas om Sveriges huvudserier i fotboll och ishockey. Det berättas också om musiktävlingen Lilla melodifestivalen och tävlingen Årets kock samt det framgångsrika grammis-priset. Det presenteras några speciella hotell så som Ishotellet och Trädhotellet och en skola och flygplatsen Stockholm-Arlanda. Läroboksserien *På gång* presenterar också typiska svenska vanor så som pappaledighet, fredagsmys och att svenskar tackar mycket.

Läroboksserien *Megafon* presenterar inte heller mångsidigt finlandssvenska seder eller aktiviteter. Runebergsdagen och Runebergstårta presenteras också i läroboksserien

Megafon. Som skillnad till läroboksserien *På Gång* berättas det kort om den finlandssvenska minoriteten och om några finlandssvenska fester: venetiansk afton, villaavslutning och kräftska. Annars finns det snävare information om finlandssvenska seder och aktiviteter i läroboksserien *Megafon* än i *På gång*.

Det ges massor av exempel på svenska seder och aktiviteter i läroboksserien *Megafon* och på ett mångsidigare sätt än i läroboksserien *På gång*. Samma nöjesparker som i läroboksserien *På gång* presenteras, Astrid Lindgrens värld och Junibacken, som i läroboksserien *På gång*. Liksom i läroboksserien *På gång* finns det massor av svenska traditionella maträtter så som köttbullar och surströmming och andra fester så som Kanelbullensdag och Nobeldagen. I läroboksserien *Megafon* berättas det om musiktävlingen Melodifestivalen och skidtävlingen Vasaloppet vilka inte nämns i läroboksserien *På gång*. Det berättas om tre populära skidcenter i Sverige. Det finns också mycket annan information om svenska seder och aktiviteter som inte presenteras i läroboksserien *På gång*. Sverigedräkten och Sveriges nationaldag presenteras. Det berättas också hurdana hus det finns mest i Sverige och om faluröd färg. Det berättas om Sveriges mest framgångsrika souvenir, Dalahästen, och om Sveriges national djur, älgen. Det finns en sida som berättar om Stockholms historia. ABBA-museum presenteras som sevärdheten. Liksom i läroboksserien *På gång* finns det också om svenska vanor på kultursidorna men det finns mer stereotypiska drag i *Megafon* än i *På gång*. Det berättas till exempel om Medelsvensson och att svenskarna är lugna, trendiga och toleranta. Det finns också information om svenska vanor så som att svenskar vill vara överens, tycker om att sjunga, hålla tal och läsa. Också fredagsmys och fika presenteras som svenska vanor.

Till exempel presenteras det tre svenska vanor i läroboksserien *Megafon* i *Megafon 3* på sidan 86. Det berättas att svenskar älskar säkerhet och att barn under 15 år måste använda cykelhjälm. Svenskar brukar sjunga och hålla tal och därför är deras kvällsmåltider långa. Svenskar älskar också att läsa och deras deckare är en internationell exportprodukt. På samma sida presenteras det också kort tv-serien *Solsidan* och traditionella svenska maträtter. På andra sidan av uppslaget presenteras det flera svenska personer så som Stieg Larsson och Noomi Rapace.

Det finns stora skillnader mellan läroboksserierna i den här kategorin men det kan också bero på att den här kategorin är bredast och innehåller väldigt olika slags kulturell

information. Det presenteras endast lite finlandssvenska seder och aktiviteter i båda serierna som koncentrerar sig på sverigesvenska seder och aktiviteter. Allmänt finns det ganska lite information om sevärdheter och båda serierna innehåller mest information om typisk mat och traditionella fester. Därtill finns det mycket korta informationsinslag om svenska seder och aktiviteter speciellt när det gäller läroboksserien *Megafon*.

4.2.4 Geografiska platser

Olika slags geografiska platser presenteras i stor uträkning i båda läroboksserierna så som städer, öar, sjöar, älvar och landskap. Det finns inte många finlandssvenska platser eftersom jag har tagit med bara kommuner som är helt svenskspråkiga kommuner i Finland och uteslutit de tvåspråkiga städerna. Åland har jag räknat som en finlandssvensk ort.

I läroboksserien *På gång* finns det endast tre finlandssvenska geografiska platser som alla ligger på Åland. En av dessa är ön Åland och de två andra är staden Mariehamn och kommunen Finström.

Däremot finns det mångsidig information om svenska geografiska platser i läroboksserien *På gång*. Det finns massor av städer bland annat Stockholm, Malmö, Luleå och Göteborg. Det nämns två kommuner, Örebro och Sandviken. Det nämns flera stadsdelar bland annat Vasastan, Rosengård och Kista. Det finns också flera landskap, öar samt älven Torne. Det finns flera sjöar i läroboksserien *På gång*, till exempel Mälaren och Vänern. Bergen Kebnekaise nämns samt kusterna Norrlandskusten och Västkusten. Det finns också mindre platser så som parken Kungsträdgården.

Till exempel finns det information om traditionella maträtter i fem landskap i Sverige i läroboksserien *På gång* i *På gång 2* på sidan 44. Det presenteras en traditionell maträtt i varje landskap och det finns också en bild på varje traditionell maträtt. Till exempel presenteras det Falukorv som en traditionell maträtt i Dalarna. Det finns också en karta på sidan i vilken landskapen har markerats. På andra sidan av uppslaget finns det svenska matdagar i kalender så som Lakritsdagen och Kanelbullens dag.

Det finns inte heller många finlandssvenska geografiska platser i läroboksserien *Megafon*. Det finns ändå en stor skillnad mellan läroboksserierna beträffande vilka och hurdana

finlandssvenska platser som tas upp. I läroboksserien *På gång* ligger alla finlandssvenska platser på Åland men läroboksserien *Megafon* presenterar tre helt svenskspråkiga städer eller kommuner i Finland: Korsnäs, Larsmo och Närpes.

Liksom i läroboksserien *På gång* finns det fler svenska geografiska platser än finlandssvenska geografiska platser i läroboksserien *Megafon*. *Megafon* presenterar ändå inte lika mångsidigt svenska geografiska platser som *På gång*. Det finns också lite skillnad mellan läroboksserierna mellan vilka geografiska platser som tas upp. Det finns flera städer, bland annat Stockholm, Falun och Helsingborg samt kommunen Avesta och landskapen Dalarna nämns. Som skillnad till läroboksserien *På gång* finns det några gator i läroboksserien *Megafon*: Götgatan och flera shoppinggator så som Folkungagatan och Biblioteksgatan. Det finns också några mindre platser i *Megafon* som är olika än i *På Gång*: Stockholms skärgård, Stockholms gamla stad, Norrmalmstorg och Sergels torg.

Inte heller läroboksserien *Megafon* presenterar noggrannare någon geografisk plats på kulturuppslagen utan kulturell information om geografiska platser presenteras i anknytning till något annat kulturell information liksom i läroboksserien *På gång*.

Till exempel presenterar läroboksserien *Megafon* i *Megafon 2* på sidan 20 tre helt svenskspråkiga kommuner i Finland. Det berättas att Korsnäs, Larsmo och Närpes är enda helt svenskspråkiga kommuner i kontinent Finland. Över 90 % av invånarna i dessa kommuner har svenska som modersmål. På samma sida presenteras det också Skärgårdens Ringväg i Åbo samt några väderord på svenska så som *köldknäpp* och *spöregn*. På andra sidan av uppslaget presenteras det tre fyrar och några böcker med temat skärgården.

Det finns väldigt få finlandssvenska geografiska platser i båda serierna men många olika slags sverigesvenska geografiska platser. Den största skillnaden mellan läroboksserierna i den här kategorin är att läroboksserien *På Gång* presenterar geografiska platser som ligger på Åland men *Megafon* presenterar helt svenskspråkiga städer och kommuner i Finland. När det gäller sverigesvenska geografiska platser presenterar läroboksserien dem lite mångsidigare.

4.2.5 Språkliga särdrag

Språkliga särdrag nämns endast i läroboksserien *Megafon* när det gäller skilda kulturdelar i läroböckerna. Skillnader som läroboksserien tar upp är enstaka ordskillnader mellan finlandssvenska och sverigesvenska och finlandismer som används i finlandssvenskan så som *halare*, *skyddsväg* och *simma*. Därtill finns det information om hur man antecknar datum och personnummer i Finland och i Sverige. Däremot har läroboksserien *På gång* valt att inte presentera språkliga skillnader gällande finlandssvenska och sverigesvenska i de skilda kulturdelarna.

Läroboksserien *Megafon* presenterar språkliga skillnader mellan sverigesvenska och finlandssvenska till exempel i *Megafon 1* på sidan 47. Det finns en liten tabell om ordskillnader mellan sverigesvenska och finlandssvenska i skolämnena. Till exempel i finlandssvenska heter det *bildkonst* men i sverigesvenska *bild*. I *Megafon 3* på sidan 98 presenteras det några finlandismer som används i finlandssvenskan så som *sempla*, *jättekiva* och *roskis*. Det står också sverigesvenska motsvarigheter på samma sida vilka är *fralla*, *jättekul* och *sopkorg*.

4.2.6 Övrigt

Kategorin övrigt innehåller kulturell information om media och måttenheter. Det finns bara lite kulturell information om finlandssvenska i läroboksserien *På gång* i den här kategorin. Kulturell information handlar om två åländska tidningar. Det finns mer kulturell information om sverigesvenska i kategorin övrigt. Det finns en tv-kanal (Sveriges television), en musiktopplista (svensktoppen) och tre svenska morgontidningar samt två kvällstidningar. Det berättas i *På gång* att i Sverige använder man måttenheterna *hekto* och *mil*. Också läroboksserien *Megafon* innehåller bara lite kulturell information om finlandssvenska i den här kategorin. Läroboksserien presenterar en tv-kanal (YLE Fem) och en radiokanal (YLE X3M). Kulturell information om sverigesvenska i den här kategorin i läroboksserien *Megafon* innehåller också information om media. Det presenteras en radiokanal (P3), en ungdomstidning (kamratposten) och en nätsida där man kan hitta en brevkompis (barnensbibliotek.se).

Gällande kategorin övrigt finns det inte stora skillnader mellan läroboksserierna beträffande hurdan kulturell information som presenteras. I läroboksserien *På gång* presenterades det två måttenheter utöver medier men annars handlade den här kategorin om medier i båda serierna. Det finns mer kulturell information om sverigesvenska än finlandssvenska liksom i alla andra kategorierna och på det viset får man en bättre och bredare bild av sverigesvenska.

4.3 Skillnader mellan serierna

Den största skillnaden mellan läroboksserierna *Megafon* och *På gång* är att kultursidorna är på finska i *Megafon*, men på svenska i *På gång*. Ett undantag utgör en kulturdel i läroboksserien *Megafon*, som handlar om Finland, på svenska. Det blev oklart för mig varför en kulturdel var på svenska. På grund av språkvalet finns det noggrannare information om kultur i läroboksserien *Megafon* än i *På gång*. Kulturdelarna i *På gång* är mer enhetliga och fokuserar på ett huvudtema medan ett kulturuppslag i *Megafon* innehåller oftast väldigt olika information. I *På gång* innehåller kulturuppslagen oftast en sång eller en snutt av boken gällande temat på andra sidan av uppslaget.

I läroboksserien *På gång* är alltså kulturuppslagen på svenska. Till exempel i *På gång 1* på sidan 12 berättas om Astrid Lindgren på svenska. Alla satserna på svenska är korta och enkla. Det finns också flera bilder som stöd. Till exempel finns det sådana här satser ”Astrid Anna Emilia Lindgren föds i Vimmerby i Småland.” och ”Astrid Lindgrens värld är en stor park med teater och aktiviteter.”. I gengäld är kulturuppslagen i läroboksserien *Megafon* på finska. Till exempel i *Megafon 1* på sidan 37 berättas det också om Astrid Lindgren men på finska. Det finns inte hela satser även om texten är på finska. Till exempel står det ” Kuka? Astrid Lindgren” och ”Elämyksiä Astrid Lindgrens värld Vimmerbyssä”. Läroboksserien *Megafon* använder ändå svenska namn till exempel om sagofigurer och böcker. Allmänt finns det mer text i kulturuppslagen i läroboksserien *Megafon* eftersom kulturuppslagen är på finska. Ett undantag är kulturuppslaget i *Megafon 3* på sidorna 98–99 som är på svenska. Kulturuppslaget handlar om Finland och därför är det svårt att förstå varför ett kulturuppslag är på svenska och andra på finska. Det berättas på sidan 98 till exempel om hurdana finländare är och om bastu.

En stor skillnad mellan serierna är också att det inte nämns något om språkliga skillnader mellan finlandssvenska och sverigesvenska i läroboksserien *På gång* gällande de skilda kulturdelarna. Läroboksserien *Megafon* innehåller några kulturella generaliseringar och stereotyper medan *På gång* presenterar mer neutralt kulturell information. Till exempel presenterar *Megafon* Medelssvensson och typiska svenska karaktärsdrag. *Megafon* presenterar också Finland och Sverige som kära fiender till exempel i idrott och i musiktävlingar. I *Megafon* finns det också information om de populäraste idrottsgrenarna i Sverige med separata presentationer av flickor och pojkar. I *Megafon* finns det också kulturell information som känns onödig. Till exempel presenterar läroboksserien de tio populäraste hundnamnen i Sverige. *Megafon* innehåller ändå mer aktuell kulturell information som uppmuntrar eleverna att bekanta sig med till exempel P3 och nätsidor också på fritiden.

Gemensamt med läroboksserierna är att båda serierna innehåller mer information om sverigesvensk än om finlandssvensk kultur och att båda serierna fokuserar på alla de nordiska länderna i läroboksseriernas tredje bok. Båda läroboksserierna behandlar kulturell information från produktperspektivet och det finns inte skillnader mellan hur kulturell information behandlas i läroboksserierna medan det finns skillnader mellan hurdan kulturell information som presenteras.

4.4 Sammanfattning av analys

Båda läroboksserierna innehåller massor av olika slags kända personer men det finns avsevärt mycket fler sverigesvenska än finlandssvenska personer. Läroboksserien *På Gång* innehåller ändå fler finlandssvenska personer än *Megafon*. Det presenteras mest musiker, författare och olika slags mediepersoner. Det presenteras omfattande svenska verk och produkter i båda läroboksserierna men det finns bara några finlandssvenska verk. Också i den här kategorin dominerar böcker och låtar. Det finns ganska stora skillnader mellan läroboksserierna i kategorin seder och aktiviteter men det kan bero på att den här kategorin är bredaste och innehåller väldigt olika slags kulturell information. Det presenteras endast lite finlandssvenska seder och aktiviteter i båda serierna och båda serierna koncentrerar sig på sverigesvenska seder och aktiviteter. Båda serierna innehåller mest information om typisk mat och traditionella fester. Men det presenteras

också typiska svenska vanor och olika slags korta informationsinslag om Sverige. Olika slags geografiska platser får mycket plats i båda läroboksserierna men de koncentrerar sig på sverigesvenska orter och endast få finlandssvenska geografiska platser får plats. Läroboksserien *På gång* innehåller lite mångsidigare information om sverigesvenska geografiska platser. Läroboksserien *Megafon* är ensam om att presentera språkliga skillnader mellan finlandssvenska och sverigesvenska. I kategorin övrigt finns mest information om media.

Det finns alltså inte stora skillnader mellan läroboksserierna och de största variationerna finns i kategorin seder och aktiviteter. Allmänt sätt är den största skillnaden mellan läroboksserierna att kultursidorna i läroboksserien *På gång* är på svenska, men i *Megafon* på finska.

5 Sammanfattande diskussion

5.1 Sammanfattning

I den här undersökningen har jag forskat i sverigesvensk kultur och finlandssvensk kultur i två läroboksserier, *På gång* och *Megafon*, som båda är avsedda för B-svenska i årskurserna 6–9. Jag forskade också i hur kulturell information behandlas i läroboksserierna i svenska och skillnaderna mellan de två undersökta läroboksserierna. På basis av min analys av läroböckerna skapade jag kategorier i vilka jag placerar beläggen för de kulturella inslagen. Analysen utgår från följande tematiska kategorier, som jag har skapat: personer, verk och produkter, seder och aktiviteter, geografiska platser, språkliga skillnader och övrigt. Som undersökningsmetod har jag haft kvalitativ materialbaserad innehållsanalys.

Allmänt kan sägas att alla kategorierna innehåller avsevärt mer sverigesvenskt material än finlandssvenskt. I båda läroboksserierna finns massor av olika slags kända personer så som författare, artister, idrottare och mediepersoner. Även om läroböckerna presenterar många olika slags kända finlandssvenska personer betonar båda serierna svenska personer och det fanns inte stora skillnader mellan läroboksserierna i den här kategorin. Läroboksserien *På gång* innehåller ändå fler finlandssvenska personer än *Megafon*. Kategorin verk och produkter innehåller mest verk från en person eller personer som presenteras på samma kultursida. Det finns mest låtar, filmer och böcker men till exempel också klädmärken och svenska uppfinningar. Lite variation finns det mellan vilka verk och produkter läroboksserierna har valt att presentera. I båda serierna presenteras flera svenska verk och produkter men det finns bara några finlandssvenska verk. Kategorin seder och aktiviteter innehåller många olika slags seder och aktiviteter så som festdagar och andra fester, maträtter, sevärdheter och souvenir. Det finns stora skillnader mellan läroboksserierna i den här kategorin men det kan också bero på att den här kategorin är bredast och innehåller väldigt olika slags kulturell information. Det presenteras endast lite finlandssvenska seder och aktiviteter i båda serierna som koncentrerar sig på sverigesvenska seder och aktiviteter. Båda serierna innehåller mest information om typisk mat och traditionella fester. Det presenteras också typiska svenska vanor och olika slags korta informationsinslag om Sverige. Flera olika slags svenska geografiska platser presenteras i båda läroboksserierna så som städer, öar, sjöar,

älvar och landskap. Det finns väldigt få finlandssvenska geografiska platser i båda serierna men det beror också på att jag har tagit med bara kommuner som är helt svenskspråkiga kommuner i Finland och uteslutit de tvåspråkiga städerna. Den största skillnaden mellan läroboksserierna i den här kategorin är att *På gång* presenterar geografiska platser som ligger på Åland medan *Megafon* tar upp helt svenskspråkiga städer och kommuner i Finland. Språkliga särdrag nämns bara i *Megafon* när det gäller de skilda kulturdelen i läroböckerna. Skillnader som läroboksserien tar upp är enstaka skillnader i ord mellan finlandssvenska och sverigesvenska och finlandismer som används i finlandssvenskan. Kategorin övrigt innehåller kulturell information om media och måttenheter.

Det finns alltså inte stora skillnader mellan läroboksserierna och de största variationerna finns i kategorin seder och aktiviteter. Den största skillnaden mellan läroboksserierna är att kultursidorna i läroboksserien *På gång* är på svenska men i *Megafon* på finska. Det finns inte heller språkliga skillnader mellan sverigesvenska och finlandssvenska i läroboksserien *På gång* när det gäller de skilda kulturdelen i läroboksserien. I motsats till läroboksserien *På gång* finns det ganska mycket om språkliga skillnader mellan sverigesvenska och finlandssvenska i läroboksserien *Megafon*. Båda läroboksserierna presenterar kulturell information från produktperspektiv.

5.2 Diskussion

Ett brett kulturbegrepp omfattar vetenskap, konst, teknik, levnadsvanor, förhållanden, värden och attityder samt icke-verbal kommunikation (Pyykkö, 2014 s. 188). I båda de undersökta läroboksserierna används det breda kulturbegreppet och båda läroboksserierna innehåller mest information om Sveriges geografi, samhällsförhållanden och vardagskultur vilket är vanligt för läroböckerna i språk enligt Tornberg (2000 s. 49).

Enligt Kramsch (1993, s.8) är kultur i språkundervisningen oftast ren information om landet och dess folk och då ses kultur inte som kännetecknande för språket (Kramsch, 1993 s. 8). Det här stämmer delvis i de undersökta läroboksserierna eftersom både *På gång* och *Megafon* innehåller mycket faktabaserad information om Sverige och svenskarna. Läroboksserien *Megafon* innehåller ändå en presentation av språkliga skillnader mellan finlandssvenska och sverigesvenska i de skilda kulturdelen och också

På gång presenterar språkliga skillnader mellan finlandssvenska och sverigesvenska men inte i de skilda kulturdelarna vilka jag undersökte.

Det traditionella sättet att definiera begreppet kultur omfattar att kultur är färdiga fakta om en nationell kultur t.ex. historia, geografi och skolväsande påpekar Gagnestam (2009 s. 7). Det finns också traditionella drag att se på kulturen i båda de undersökta läroboksserierna.

Enligt Kramsch (1993 s. 206) borde man ta hänsyn till att det finns variation inom kultur men de undersökta läroboksserierna visar inte variation inom någondera kulturen. Läroböckerna skulle kunna visa mer variation till exempel hur invandrare har påverkats kulturen i något land och hur kulturella vanor har ändrats under tiden.

Båda de undersökta läroboksserierna ser på kulturen ur en behavioristisk synvinkel eftersom det finns mest kulturell information om vanor, seder och traditioner inom de svenska och finlandssvenska kulturerna (Gagnestam 2009 s. 43, Kaikkonen, 1994 s. 72). Enligt Gagnestam (2009 s. 45) har det traditionella sättet att undervisa kultur i språkundervisningen oftast utgått från ett produktperspektiv och lärare fokuserar på observerbara handlingar eller händelser, till exempel beteenden, traditioner, seder och fakta om ett land. Det här stämmer för båda de undersökta läroboksserierna eftersom beteenden, traditioner, seder, fakta om Sverige och Svenskfinland samt personer, verk och produkter får mycket plats vid behandling av kultur i läroboksserierna i svenska.

Kulturell kompetens är enligt läroplanen (2014) viktigt för eleverna och sverigesvensk och finlandssvensk kultur har också en stor roll i båda de undersökta läroboksserierna. Läroplanen (2014) innehåller också målet att eleverna ska iaktta skillnader mellan finlandssvenska och sverigesvenska samt tänka på svenskans påverkan på finska. Båda de undersökta läroboksserierna innehåller både finlandssvensk och sverigesvensk kultur men endast läroboksserien *Megafon* presenterar språkliga skillnader mellan finlandssvenska och sverigesvenska i de skilda kulturdelarna.

Maria Green-Vänttinen och Hanna Lehti-Eklund har undersökt svenskundervisning i Finland i år 2011. De upptäckte att finlandssvensk kultur borde behandlas mer i undervisningarna och läromedel eftersom enligt deras undersökning är finlandssvenskhet relativt främmande för elever (Green-Vänttinen & Lehti-Eklund 2011, s. 68). Allmänt förmedlar kulturell undervisning i lektioner i svenska enligt deras undersökning en schablonartad turistbild. Kulturell information i båda de undersökta läroboksserierna ses

också fortfarande från ett produktperspektiv. Till exempel presenterar läroboksserien *På gång* i *På gång 2* på sidan 36 häftiga hotell i Sverige liksom det vore turistinformation. Det finns bilder om hotell och litet textinformation. Det berättas var hotellen ligger och några speciella egenskaper om hotellen. Läroboksserien *Megafon* presenterar kulturell information på samma sätt till exempel i *Megafon 1* på sidan 67 i där det berättas om företaget *IKEA* och om några *IKEA*:s produkter. På samma sida presenteras det också hurdant ett typiskt svenskt hus är. Även om kulturell information om Sverige och Svenskfinland fortfarande ganska mycket liknar turistinformation finns det i de nya läroboksserierna relativt mycket mer information om finlandssvensk kultur än tidigare. Begreppet finlandssvenskhet förklaras ändå inte noggrant i någondera serien.

En stor skillnad mellan *På gång* och *Megafon* är att kultursidorna är på svenska i *På gång* men på finska i *Megafon*. Det är svårt att säga varför den ena läroboksserien har valt att presentera kulturell information på svenska och den andra på finska. Det är rekommendabelt att använda så mycket målspråket som möjligt så att elever hör målspråket så mycket som möjligt. Om kulturell information översätts kan det påverka hurdan bild man får av målkulturen.

En av de största skillnaderna mellan läroboksserien *På gång* och *Megafon* är att språkliga särdrag inte tas upp i *På gång* när det gäller de skilda kulturdelarna. Språket är en del av kulturen och språkliga skillnader mellan finlandssvenska och sverigesvenska berättar också om båda kulturer. Därför vore det bra att presentera språkliga skillnader mellan finlandssvenska och sverigesvenska när det behandlas kulturell information om finlandssvensk och sverigesvensk kultur.

I tidigare forskning har det upptäckts både likadana resultat som jag har upptäckt och resultat som har ändrats övertid eller har varit olika i de andra läroboksserierna. I det följande kommer jag att diskutera tidigare forskning och jämföra den med mina resultat.

Alanen (2000 s. 201) iakttog att det inte görs någon skillnad mellan finlandssvenska och sverigesvenska i de böcker som hon undersökte för nästan 20 år sedan. Alanen (2000 s. 190) iakttog också att de här böckerna koncentrerar sig på sverigesvenska och det finns bara några anteckningar gällande uttalskillnader mellan finlandssvenska och sverigesvenska. I min undersökning upptäckte jag också att båda de undersökta läroboksserierna koncentrerar sig på sverigesvenska men finlandssvenskans roll har ökats i de undersökta läroboksserierna.

Lehtinen (2009 s. 24) upptäckte att det finns stereotypier i läroboksserien *Premiär*. Det presenteras i boken hurdan den typiska svensken är: trevlig, hjälpsam och miljömedveten. Också i min undersökning upptäckte jag att det finns fortfarande stereotypier i båda läroboksserierna men läroboksserien *På gång* håller en mer neutral stil. Hon upptäckte också att bokserien inte presenterar Sverige som ett mångkulturellt land eftersom alla huvudpersonerna ser skandinaviska ut och det finns inga emigranter i texterna. Inte heller läroboksserierna *På gång* eller *Megafon* visar Sverige som ett mångkulturellt land.

Av Lehtinens (2009 s. 27) undersökning framgår det att politik inte alls behandlades i bokserien och det här stämmer också med min undersökning. Det behandlades inte politik i någondera av de undersökta läroboksserierna.

Enligt Lehtinen (2009 s. 27) finns det mest information om Stockholm i den undersökta bokserien och några andra städer bara nämns i bokserien. I min undersökning upptäckte jag att både *På gång* och *Megafon* visar en mångsidig bild av Sveriges geografi. Lehtinen (2009 s. 28) upptäckte i sin undersökning också att det presenteras flera sevärdheter i Sverige och en stor del av dem är i Stockholm. Det här stämmer inte med läroboksserierna *På gång* och *Megafon* eftersom det finns ganska få sevärdheter i båda serierna. Av Tiittanens (2016 s.59) undersökning framgår att bokserien *Magnet* betonar mest geografiska ställen och presenterar Sveriges geografi omfattande och fokuserar inte endast på huvudstaden Stockholm. Det här stämmer med min undersökning eftersom *På gång* och *Megafon* innehåller mycket kulturell information om Sveriges geografi på ett mångsidigt sätt.

Av Lehtinens (2009 s. 29) undersökning framgår också att det finns mycket information om popmusik och litteratur i bokserien *Premiär*. Litteraturen behandlas ganska mångsidigt genom att presentera barnböcker, ungdomsböcker och kriminalromaner. Också Tiittanen (2016 s. 60) har fått liknande resultat i sin undersökning och litteratur och musik har en stor del i bokserien *Magnet*. Det här stämmer med min undersökning eftersom popmusik och litteratur har en stor roll i båda serierna.

Lehtinens (2009 s. 29) undersökning visar att film och teater behandlas väldigt kortfattat och jag har fått ganska liknande resultat. Det presenteras några svenska filmer men inte teater och bara en svensk skådespelare i *Megafon*.

Enligt Lehtinen (2009 s. 29) presenterar bokserien *Premiär* endast ursprungligen religiösa fester men det finns ganska mycket information om traditionella fester. Det finns också

mycket information om typisk svensk mat så som köttbullar, surströmming och rågbröd i bokserien men maten som presenteras ger en ganska stereotypisk bild av svensk mat. Gällande svensk mat har jag liknande iakttagelser i båda de undersökta läroboksserierna men läroboksserierna *På gång* och *Megafon* innehåller mest fester som inte har ett religiöst ursprung så som Nobelfesten och Melodifestivalen.

Lehtinen (2009 s.30) upptäckte också att Finland och Sverige ofta presenteras som motspelare i idrottstävlingar. Det här stämmer med läroboksserien *Megafon* eftersom det finns en kultursida som presenterar Finland och Sverige som motspelare i ishockey men också som kära fiender i Eurovisionen och i dataspel.

Det behandlas också svenska företag och kända svenska produkter enligt Lehtinen (2009 s.31). Också i min undersökning framgår att både läroboksserien *På Gång* och *Megafon* innehåller massor av information om svenska företag och kända svenska produkter.

Tiittanen (2016 s. 60) upptäckte också att det finns minst kulturell information om sport och att svensk idrott inte presenteras mångsidigt i läroboksserien *Magnet*. Det här stämmer med min undersökning eftersom idrott presenteras inte heller mångsidigt i läroboksserierna *På gång* och *Megafon*.

Min undersökning är en kvalitativ undersökning och jag forskade i två läroboksserier. Därför är det svårt att generalisera mina resultat eftersom de baserar sig på endast två läroboksserier. Man borde forska i flera läroboksserier för att kunna generalisera resultaten. Det finns ändå ganska mycket tidigare forskning inom ämnet och mina resultat stöder tidigare forskning i allmänhet och på det viset är de vägledande och man kan dra slutsatser på basis av mina resultat. Jag koncentrerade mig på att forska endast i de skilda kulturdelarna i läroboksserierna och därför är min undersökning ganska begränsad men det är också en fördel eftersom på det viset är det lättare att upprepa undersökningen. Också det att jag har som bilaga allt kulturellt material som jag har analyserat i min undersökning ökar min undersöknings trovärdighet.

Ett problem med en kvalitativ undersökning är hur man bevisar validiteten på sin undersökning och det är den negativa sidan av den här metoden (Grönfors 1985 s. 173). För att kunna dra teoretiska slutsatser på basis av en kvalitativ undersökning är det viktigt att utnyttja tidigare forskning inom samma ämne och berätta detaljerat om undersökningens genomförande (Grönfors 1985 s. 174, 178). Jag har berättat detaljerat om hur jag har genomfört min undersökning så att det är möjligt att upprepa den. Jag har

också utnyttjat tidigare forskning inom läroboksforskning. Jag har analyserat bara två läroboksserier och därför är det inte möjligt att generalisera mina resultat eftersom en generalisering skulle kräva flera läroboksserier. Min undersökning ger ändå en bild av hur kulturen behandlas i läroböckerna och i språkundervisningen eftersom undervisningen baserar sig på läroböckerna. Min undersökning berättar också om hurdana skillnader det finns mellan läroboksserierna.

I framtiden skulle man kunna forska i den finlandssvenska och den sverigesvenska kulturen i flera svenska läroboksserier så att det vore möjligt att generalisera mina resultat. Man skulle också kunna forska i den finlandssvenska och sverigesvenska kulturen i svenska läroboksserier över tid liksom Bjon (2016) gjorde med engelska läroboksserier.

Källor:**Material:**

Ahokas, M, Ainoa, A, Kunttu, M, Wahlström, F & Westerholm, S. 2017. *På gång 1*.
Helsinki: Sanoma Pro Oy

Ahokas, M, Ainoa, A, Kunttu, M, Nordgren, A & Westerholm, S. 2017. *På gång 2*.
Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Ahokas, M, Ainoa, A, Kunttu, M, & Nordgren, A. 2018. *På gång 3*. Helsinki: Sanoma
Pro Oy.

Blom, A, Friis, M, Liukkala, S & Pukonen, S. 2017. *Megafon 1*. Keuruu: Otavan
Kirjapaino Oy.

Blom, A, Friis, M, Kokkonen, S, Liukkala, S & Pukonen, S. 2017. *Megafon 2*. Keuruu:
Otavan Kirjapaino Oy.

Blom, A, Friis, M, Kokkonen, S, Liukkala, S & Pukonen, S. 2017. *Megafon 3*. Keuruu:
Otavan Kirjapaino Oy.

Litteratur:

Ahola, H. 2016. ''Hesa är kiva. Det är min stadi.''. Opublicerad pro gradu-avhandling i
XX. Helsingfors universitet.

Alanen, K. 2000. *Ruotsin kielen lukion oppikirjat kulttuurien välisen viestinnän
näkökulmasta*. I: *Kielikoulussa – kieli koulussa* (red.) Kalaja, P & Nieminen, L.
Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Ammert, N. 2011. *Om läroböcker och studiet av dem*. I: *Att spegla världen:
läromedelsstudier i teori och praktik* (red.) Ammert, N. Lund: Studentlitteratur. s. 25–
41

Björkvall, A. 2009. *Den visuella texten – multimodal analys i praktiken*. Stockholm:
Hallgren & Fallgren.

Ekvall, U. 2011. *Lärobokstext och kemilektion*. I: *Att spegla världen: läromedelsstudier
i teori och praktik* (red.) Ammert, N. Lund: Studentlitteratur. s. 117–137

- Eskola, J. 2001. *Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat: Laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. I: Ikkunoita tutkimusmetodeihin II: näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin* (red.) Aaltola, J & Valli, R. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy. s. 133-157
- Estling Vannestål, M. 2011. *Läroboken i en digital värld. I: Att spegla världen: läromedelsstudier i teori och praktik* (red.) Ammert, N. Lund: Studentlitteratur. s. 233–257
- Fejes, A & Thornberg, R. 2015. *Kvalitet och generaliserbarhet i kvalitativa studier. I: Handbok i kvalitativ analys* (red.) Fejes, A & Thornbeg, R. Stockholm: Liber AB s.256–278.
- Grönfors, M. 1985. *Kvalitatiiviset kenttätutkimusmenetelmät*. Juva: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Holme, I M & Solvang, B K.1991,1997. *Forskningsmetodik Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Juurakko-Paavola, T & Palviainen, Å. 2011. *SVENSKAN I DEN FINSKA SKOLAN OCH HÖGRE UTBILDNINGEN Om kunskaper och motivation genom olika utbildningsstadiet*. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu
- Kramsch, C. 1993. *Context and culture in language teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Lehti-Eklund, H & Green-Vänttinen, M. 2011. *Svenska i finska grundskolor*. Helsingfors: Unigrafia. Helsingfors universitet, Nordica Helsingensia 27.
- Lehtonen, J. 1990. *Kultur, språk och kommunikation*. Jyväskylän yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen oppimateriaaleja 5/1990. Jyväskylä: Jyväskylän yliopiston täydennyskoulutuskeskus.
- Pohjoismaiden neuvosto, Pohjoismaiden kielisihteeristö, Pohjoismaiden kieli- ja tiedotuskeskus. 1994. *Kieliavain Pohjoismaihin*. Forssa: Painotalo Auranen Oy.
- Pyykkö, R. 2014. *Kulttuuri kielenopetuksessa. I: Kuinka kieltä opitaan opas vieraan kielen opettajalle ja opiskelijalle* (red.) Pietilä, P & Lintunen, P. Tallinna: Tallinna Raamatutrükikoja Oü. s. 188-203

Selander, S. 1988. *Lärobokskunskap: pedagogisk textanalys med exempel från läroböcker i historia 1841–1985*. Lund: Studentlitteratur.

Selander, S. 2011. *Didaktisk design av pedagogiska texter*. I: *Att spegla världen: läromedelsstudier i teori och praktik* (red.) Ammert, N. Lund: Studentlitteratur. s. 63–85

Svensson, A-C. 2011. *Hur används läroboken?*. I: *Att spegla världen: läromedelstudier i teori och praktik* (red.) Ammert, N. Lund: Studentlitteratur. s. 295–315

Thavenius, J. 1999. *De många kulturbegreppen*. I: *Skolan och de kulturella förändringarna* (red.) Andersson, L G, Persson, M & Thavelius, J. Lund: Studentlitteratur. s. 81-100.

Tornberg, U. 2000. *Språkdiradik*. Kristianstad: Kristianstads Boktryckeri AB.

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Whitling, D & Kågerman Hansén, M. 2011. *Sedan är det väl bara att trycka?*. I: *Att spegla världen: läromedelstudier i teori och praktik* (red. Ammert, N) Lund: Studentlitteratur. s. 87–114

Widén, P. 2015. *Kvalitativ textanalys*. I: *Handbok i kvalitativ analys* (red.) Fejes, A & Thornbeg, R. Stockholm: Liber AB s.176–193.

Elektroniska källor:

Bjon, S. 2016. *Kultur i läroboken: En kvalitativ undersökning av hur målkulturerna presenteras över tid i bilder och texter i tre nybörjarläroböcker i engelska*. Åbo Akademi. Finns på nätet:

http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/133752/Bjon_gradu.pdf?sequence=1&isAllowed=y Hämtat 26.7.2018

Lehtinen, N. 2009. *Den svenska kulturen presenterad i läroboksserien Premiär*. Tampereen yliopisto. Finns på nätet:

<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/80763/gradu03678.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Hämtat 26.7.2018

Läroplan 2014:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

http://www.oph.fi/download/166434_grunderna_for_laroplanen_verkkojulkaisu.pdf

Läroplan 2004:

http://www.oph.fi/download/139848_pops_web.pdf

<http://www02.oph.fi/svenska/ops/grundskola/LPgrundl.pdf>

Tiittanen, S. 2016. KULTUR OCH DESS UNDERVISNING kulturella belägg i lärobokserier i svenska och franska. Oulun yliopisto. Finns på nätet:

<http://jultika oulu.fi/files/nbnfioulu-201603041266.pdf> Hämtat: 3.6.2018

Utbildningstyrelsen.

https://www.oph.fi/utbildning_och_examina/grundläggande_utbildning Hämtat: 3.6.2018

Bilagor

Bilaga 1

Resultaten av *På gång 1*

<i>På gång 1</i>	Personer	Verk och produkter	Seder och aktiviteter	Geografiska platser	Språkliga särdrag	Övrigt
Stycke 1	-	-	-	-	-	-
Stycke 2	-	-	-	-	-	-
Stycke 3	1. Johan Ludvig Runeberg 2. Anna Maria Runeberg 3. Lorenz Ulrik Runeberg 4. Anton Ludvig Runeberg 5. Fredrika Tengström	1. Fänrik Ståls sägner 2. Vårt land	1. Runebergstårta 2. Runebergsdagen 3. Båten m/s J.L. Runeberg 4. Statyn av J.L. Runeberg	-	-	-
Stycke 4	-	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-	-
Stycke 6	1. Linda Lampenius 2. Mark Levengood 3. Stina Rautelin 4. Sixten Boström	-	-	-	-	-
Stycke 7	-	-	-	-	-	-
Stycke 8	-	-	-	-	-	-
Stycke 9	-	-	-	-	-	-
Stycke 10	-	-	-	-	-	-

Tabell 1. Finlandssvensk kultur i *På gång 1*.

<i>På gång 1</i>	Personer	Verk och produkter	Seder och aktiviteter	Geografiska platser	Språkliga särdrag	Övrigt
Stycke 1	1. Astrid Lindgren	1. Pippi Långstrump 2. Kalle Blomkvist 3. Madicken 4. Karlsson 5. Emil 6. Lotta 7. Boken om Pippi Långstrump 8. Karlsson på taket	1. Junibacken 2. Astrid Lindgrens värld 3. Mattisborgen	1. Stockholm 2. Vimmerby 3. Småland 4. Vasastan	-	-
Stycke 2	1. Kronprinsessan Victoria 2. Kung Carl XVI Gustaf 3. Drottning Silvia 5. Prins Carl Philip 6. Prinsessan Madeleine 6. Prins Daniel 7. Andreas Johnson 8. Jessica Andersson 9. David Garrett 10. Eric Saade	-	1. Nobelfest 2. Victoriadagen	1. Solliden 2. Öland	-	1. Sveriges Television

	11. Elin Rombo 12. Carola 13. Martin Emtenas					
Stycke 3	-	-	-	-	-	-
Stycke 4	1. Sören Olsson 2. Anders Jacobsson	1. Sune 2. Bert 3. Zeina & Nalle 4. Berts dagbok 5. Hej, hej, hemskt mycket hej 6. Sunes tusen tjusarknep	1. Färjestad BK 2. Örebro SK 3. Allsvenskan 4. Elitserien	1. Örebro 2. Karlskoga	-	1. Svensktoppen
Stycke 5	1. Zlatan Ibrahimović 2. Elias feat. Frans	1. Who's da' man	1. FBK Balkan 2. Malmö FF	1. Rosengård 2. Malmö	-	-
Stycke 6	1. Markoolio 2. Anna Järvinen 3. Jonas Gardell	1. Beck-filmerna 2. Rocka på	1. Örebro SK 2. Allsvenskan	1. Stockholm	-	-
Stycke 7	1. Johanna Lindbäck	1. En liten chock 2. Min typ brorsa 3. Tänk om det där är jag 4. Saker som aldrig händer 5. Välkommen hem 6. Nina ja Daniel i Min typ brorsa?	-	1. Stockholm 2. Luleå 3. Umeå	-	-
Stycke 8	1. ABBA 2. Agnetha Fältskog 3. Björn Ulvaeus 4. Benny Andersson 5. Anni-Frid Lyngstad	1. Ring, ring 2. Waterloo 3. Dancing Queen 4. The Visitors 5. Mamma mia 6. Musikalen och filmen Mamma Mia	1. Hotel Rival	1. Stockholm	-	-
Stycke 9	1. Måns Gahrton 2. Johan Unenge	1. Eva & Adam 2. Eva & Adams partybok	-	-	-	-
Stycke 10	1. Abba 2. Beväpnad Tjockis 3. Eva Dahlgren 4. Gyllene Tider 5. Lena Wisborg 6. Markoolio 7. Mets Olin 8. Peter Jöback 9. Tomas Ledin 10. Ville Pusa	1. Summer Night City 2. Vi ses i sommar 3. Sommarbarn 4. Sommartider 5. Idas sommarvisa 6. Ingen sommar utan reggae 7. Jag Tror på Sommaren 8. Sommarens sista sång 9. Sommaren är kort 10. Min sommar				

Tabell 2. Sverigesvensk kultur i *På gång 1*.

Bilaga 2

Resultaten av På gång 2

På gång 2	Personer	Verk och produkter	Seder och aktiviteter	Geografiska platser	Språkliga särdrag	Övrigt
Stycke 1	1. Ulrik Munther 2. Timo Räisänen 3. Laleh 4. Mikkey Dee	1. På gatan där jag bor	1. Lilla Melodifestivalen 2. Grammis-pris	1. Göteborg	-	-
Stycke 2	1. Albin Ekdal 2. Frida Hansdotter 3. Anna Wijk 4. Tim Erixon 5. Jan Erixon	1. Den glider in	1. IF Brommarpojarna 2. Norbergs SLK 3. IBK Alba	1. Stockholm 2. Norberg 3. Sandviken 4. Skellefteå	-	-
Stycke 3	1. Per Holknekt 2. Karin Jimfelt-Ghatan	1. Björn Borg 2. Cheap Monday 3. Din Sko 4. Fjällräven 5. Gul & Blå 6. Haglöfs 7. Hennes & Mauritz 8. Nudie 9. Odd Molly 10. Peak Performance 11. Resteröds 12. Svea 13. Whyred	-	-	-	-
Stycke 4	-	-	1. Ishotellet 2. Jumbo Stay 3. Flygplatsen Stockholm-Arlanda 4. Trädhotellet 5. Victoria Tower 6. Utter Inn 7. Hagaskolan	1. Jukcashärvi 2. Torne älv 3. svenska Lappland 4. Harads 5. Kista 6. Luleå 7. Skifta 8. Stockholm 9. Mälaren 10. Umeå	-	-
Stycke 5	-	-	1. Surströmming 2. Surströmmingspremiären 3. Falukorv 4. Falukorvensdag 5. Raggmunk 6. Toast Skagen 6. Svartsoppa 7. Internationella pizzadagen 8. Fattisdagen & Internationella pannkaksdagen 9. Vaffeldagen 10. Lakritsdagen 11. Ostens dag & Muffinsdagen 12. Färskpotatisens dag 13. Sillens dag 14. Kräftpreniären 15. Kebabens dag	1. Norrlandskusten 2. Dalarna 3. Östergötland 4. Västkusten 5. Skåne	-	-

			16. Kanelbullens dag 17. Kladdkakans dag 18. Pepparkakans dag			
Stycke 6	-	1. Hallå hela pressen	-	-	-	1. Dagens Nyheter 2. Svenska Dagbladet 3. Göteborgs-Posten 4. Expressen 5. Aftonbladet
Stycke 7	-	-	-	-	-	-
Stycke 8	1. Lukas Moodysson 2. Jan Guillous	1. Fucking åmål 2. Arn-Tempelriddaren 3. Arn- Riket vid vägens slut 4. Tusen gånger starkare 5. Skills 6. Tjenare Kungen	-	1. Göteborg	-	-
Stycke 9	-	1. Honky tonk	-	-	-	-
Stycke 10	-	1. Idas sommarvisa	1. Peace & love 2. Hultsfreds-festivalen 3. Storsjöran 4. Trästock-festivalen i Skellefteå 5. Way out west 6. Ung08-festivalen 7. Rockstad: Falun	1. Borlänge 2. Småland 3. Östersund 4. Skellefteå 5. Göteborg 6. Västkusten 7. Stockholm 8. Kungsträdgården	-	-

Tabell 3. Sverigesvensk kultur i *På gång 2*.

Bilaga 3

Resultaten av *På gång 3*

<i>På gång 3</i>	Personer	Verk och produkter	Seder och aktiviteter	Geografiska platser	Språkliga särdrag	Övrigt
Stycke 1	-	-	-	-	-	-
Stycke 2	-	-	-	-	-	-
Stycke 3	-	-	-	-	-	-
Stycke 4	-	-	-	-	-	-
Stycke 5	-	-	-	-	-	-
Stycke 6	1. Tove Jansson 2. Lars Jansson	1. Mumins äventyr 2. Småtrollen och den stora översvämningen 3. Mumin 4. Mumindalen	-	-	-	-
Stycke 7	1. Isac Elliot 2. Fredrik Lundén 3. Redrama 4. Jesse P. 5. Krista Siegfrids 6. Nina Lassander 7. Geir Rönning 8. Fredrik Furu 9. Paradise Oskar 10. André Linman 11. Frida Andersson 12. Elin Blom 13. Ville Pusa	1. Samma på svenska 2. Pakkå Ruåtsi 3. Vår tid, vårt land	1. Svenska teatern	-	-	-
Stycke 8	1. Daniel Sjölund 2. Annica Östermalm 3. Michael Björklund 4. Zandra Lundberg	1. Strömsö	1. IFK Mariehamn 2. Åland United 3. Smakbyn 4. Kastelholms slott 5. Ålandspannkaka	1. Finström 2. Åland 3. Mariehamn	-	1. Ålandstidningen 2. XIT
Stycke 9	1. Bettina Sångbom 2. Stan Saanila 3. André Wickström 4. Linda Zilliacus 5. Tobias Zilliacus 6. Mats Långbacka 7. Peter Nyman 8. Jan Andersson 9. Jessica Grabowsky 10. Hjallis Harkimo 11. Baba Lybeck 12. Maria Sid 13. Irina Björklund	-	-	-	-	-
Stycke 10	-	-	-	-	-	-

Tabell 4. Finlandssvensk kultur i *På gång 3*.

<i>På gång 3</i>	Personer	Verk och produkter	Seder och aktiviteter	Geografiska platser	Språkliga särdrag	Övrigt
Stycke 1	-	-	1. Pappaledighet 2. Fredagsmys Svenska julbord 3. julskinka 4. köttbullar 5. prinskorvar 6. lutfisk 7. sill 8. Janssons frestelse 9. julmust 10. påskmust 11. Svenskar tackar väldigt mycket	1. Kiruna 2. Kebnekaise 3. Haparanda 4. Luleå 5. Piteå 6. Umeå 7. Åre 8. Sälen 9. Mora 10. Siljan 11. Uppsala 12. Stockholm 13. Vänern 14. Vättern 15. Göteborg 16. Kalmar 17. Gotland 18. Visby 19. Öland 20. Malmö	-	1. hekto (100g) 2. mil (10km)
Stycke 2	-	-	-	-	-	-
Stycke 3	-	-	-	-	-	-
Stycke 4	-	-	-	-	-	-
Stycke 5	-	-	-	-	-	-
Stycke 6	-	-	-	-	-	-
Stycke 7	-	-	-	-	-	-
Stycke 8	-	-	1. IF Brommapojkarna 2. Djurgårdens IF 3. Ätvidabergs FF 4. AIK 5. Jitex BK 6. Årets kock	1. Göteborg 2. Stockholm	-	1. Aftonbladet
Stycke 9	-	-	-	-	-	-
Stycke 10	-	-	-	-	-	-

Tabell 5. Sverigesvensk kultur i *På gång 3*.

Bilaga 4

Resultaten av *Megafon 1*

<i>Megafon 1</i>	Personer	Verk och produkter	Seder och aktiviteter	Geografiska platser	Språkliga särdrag	Övrigt
Stycke 1	1. Artister för tolerans och öppenhet 2. Paradise Oskar 3. Redrama 4. Elin Blom 5. Sister Twister 6. Johan Ludvig Runeberg 7. Fredrika Runeberg	1. Vår tid, vårt land 2. Da Da Dam 3. PlayMe 4. Fänrik Ståls sägner 5. Vårt land	1. Runebergsdagen 2. Runebergstårta	-	1. Datum: 25.8.2013 2. Personnummer: 250813AXXXX	-
Stycke 2	-	-	-	-	-	-
Stycke 3	1. Tove Jansson	1. Muminrollet 2. Muminmamman 3. Muminpappan 4. Snorkfröken 5. Mårran	-	-	1. skrinna 2. korgboll 3. simma	-
Stycke 4	1. Linda Lampenius 2. Mark Levengood	-	-	-	1. bildkonst 2. huslig ekonomi 3. gymnastik 4. ett vitsord	-
Stycke 5	-	-	-	-	-	-
Stycke 6	-	1. Strömsö	-	-	-	1. YLE Fem
Stycke 7	-	-	-	-	1. en semla 2. en fastlagsbulle 3. en örfil 4. kakao 5. broiler	-
Stycke 8	-	-	-	-	-	1. Yle X3M

Tabell 6. Finlandssvensk kultur i *Megafon 1*.

<i>Megafon 1</i>	Personer	Verk och produkter	Seder och aktiviteter	Geografiska platser	Språkliga särdrag	Övrigt
Stycke 1	-	-	-	-	1. Datum: 2013-08-25 2. Personnummer: 130825-XXXX	-
Stycke 2	-	1. Volvo	1. Dalahäst 2. Älg Hundnamn i Sverige: 3. Molly 4. Wilma 5. Ludde 6. Bella 7. Ronja 8. Bamse 9. Sigge 10. Alice 11. Rocky 12. Selma 13. Medelvensson	1. Dalarna 2. Avesta	1. nyfamilj 2. plastfamilj 3. bonusfamilj 4. bonusmamma 5. bonuspappa 6. bonusbarn	-
Stycke 3	1. Astrid Lindgren	1. Eva och Adam	Pojkar och sport: 1. Fotboll	1. Stockholm 2. Vimmerby	1. åka skridskor 2. basket 3. bada	-

		<p>2. Sandor slash Ida 3. Kopps 4. I taket lyser stjärnorna 5. Patrik 1,5 6. Pippi Långstrump 7. Emil i Lönneberga 8. Alla vi barn i Bullerbyn 9. Vi på Saltkråkan 10. Madicken 11. Mio 12. Kalle Blomkvist 13. Ronja Rövardotter 14. Bröderna lejonhjärta 15. Karlsson på taket</p>	<p>2. Innebandy 3. Ishockey 4. Kampsporter 5. Friidrott</p> <p>Flickor och sport: 6. Gymnastik 7. Fotboll 8. Ridning 9. Friidrott 10. Handboll</p> <p>11. Astrid Lindgrens värld 12. Junibacken</p>			
Stycke 4	<p>1. Markoolio 2. Anna Järvinen</p>	-	-	-	<p>1. bild 2. hem- och konsumentkunskap 3. idrott 4. ett betyg</p>	-
Stycke 5	<p>1. Kronprinsessan Victoria 2. Prins Daniel</p>	-	<p>1. Victorias klänning och accessoarer på sitt bröllop</p>	-	-	-
Stycke 6	<p>1. Ingvar Kamprad</p>	<p>1. BOSSE-barstol 2. MALIN FIGUR -dyna 3. IKEA</p>	<p>1. Ett rött hus med vita knutar 2. Faluröd 3. Fredagsmys</p>	-	-	-
Stycke 7	-	-	<p>1. Polkagris 2. Ahlgrens bilar 3. Fika 4. kokosbullar 5. Falukorv 6. sill 7. pannkaka 8. prinsesstårta 9. kåldolmar 10. pytt i panna 11. köttbullar 12. Janssons frestelse</p>	<p>1. Gränna 2. Stockholm 3. Helsingborg 4. Falun</p>	<p>1. en fralla 2. en semla 3. en kanelbulle 4. varm choklad 5. kyckling</p>	-
Stycke 8	<p>1. Loreen 2. ABBA 3. Herreys 4. Carola 5. Charlotte Nilsson 6. Måns Zelmerlöw 7. Eric Saade</p>	<p>1. Ta mig till havet 2. Härligt, härligt men farligt, farligt 3. Jag vill vara din Marghareta 4. När vi gräver guld i USA 5. Aldrig ska jag sluta älska dig 6. Tommy tycker om mig 7. Främling 8. Ooa hela natten 9. Euphoria</p>	<p>1. Melodi-festivalen</p>	-	-	<p>1. P3</p>

Tabell 7. Sverigesvensk kultur i *Megafon 1*.

Bilaga 5

Resultaten av *Megafon 2*

<i>Megafon 2</i>	Personer	Verk och produkter	Seder och aktiviteter	Geografiska och platser	Språkliga särdrag	Övrigt
Stycke 1	1. Tove Jansson	-	-	1. Korsnäs 2. Larsmo 3. Närpes	-	-
Stycke 2	-	-	-	-	-	-
Stycke 3	-	-	-	-	-	-
Stycke 4	-	-	-	-	-	-
Stycke 5	-	-	1. Finlandssvenska minoritet	-	-	-
Stycke 6	-	-	-	-	1. Vändag	-
Stycke 7	-	-	-	-	-	-
Stycke 8	-	-	1. Venetiansk afton 2. Villaavslutning 3. Kräftsiva	-	-	-

Tabell 8. Finlandssvensk kultur i *Megafon 2*.

<i>Megafon 2</i>	Personer	Verk och produkter	Seder och aktiviteter	Geografiska platser	Språkliga särdrag	Övrigt
Stycke 1	1. Astrid Lindgren 2. Viveca Lärn	1. Vi på Saltkråkan 2. Saltkråkan	-	1. Stockholms skärgård	-	-
Stycke 2	1. Björn Borg 4. Ingemar Stenmark 5. Ingemar Johnsson 6. Zlatan Ibrahimović	-	1. Åre 2. Sälen 3. Vemdalen-Klövsjö 4. Vasaloppet	1. Stockholm	-	-
Stycke 3	1. Gustav Vasa 2. Axel von Fersen 3. ABBA	1. Se upp för dårarna 2. I rymden finns inga känslor 3. Cockpit	1. Stockholms historia 2. ABBA-museum	1. Stockholm 2. Stockholms Gamla Stan	-	-
Stycke 4	1. Sofia Hellqvist 2. Chris O'Neill 3. Madeleine 4. Daniel Westling	1. Patrik 1,5 2. Fucking Åmål 3. Sandor slash Ida 4. Ego 5. Jalla!Jalla!	-	1. Halmstad 2. Kärleken	-	-
Stycke 5	1. Gösta Knutsson	1. Pelle Svanslös 2. Måns 3. Bill och Bull 4. Pelle Svanslös på landet	1. lugn 2. överens 3. tolerant 4. perfekta pappor	-	-	-
Stycke 6	1. Carola Häggkvist	1. Eva & Adam 2. Stora boken om Eva & Adam 3. Pippi Långstrump, Tommy & Annika 4. Emil i Lönneberga & Alfred	-	-	1. Alla hjärtans dag	1. Kamratposten 2. barnsbibliotek.se

		5. Ronja Rövardotter & Birk 6. Snusmumriken & Muminrollet 7. Lilla spöket Laban & Lillprins Bus 8. Minecraft				
Stycke 7	1. Felix Kjellberg	1. Peak Performance 2. Moheda 3. Filippa K. 4. Svea 5. Björn Borg 6. Hasbeens 7. Acne	1. Sverigedräkten 2. Sveriges nationaldag 3. Emmaus 4. Humana 5. Myrorra 6. Stockholms stadsmission 7. Barkarby outlet 8. trendiga	1. Stockholm 2. Söder 3. Götgatan 4. Folkungagatan 5. Biblioteksgatan 6. Normalmstorg 7. Drottninggatan 8. Sergels torg	-	-
Stycke 8	-	1. Spotify	1. Svenskar älskar att fira 2. Kanelbullens dag 3. Tulpanens dag 4. Kramens dag 5. Våffeldagen 6. Kärlekens dag 7. Lakritsdagen 8. Kokosbollens dag 9. Barnens dag 10. Mobilfria dagen 11. Sveriges nationaldag 12. Köttbullens dag 13. Grannens dag 14. Chokladens dag 15. Kattens dag 16. Pepparkakans dag 17. Nobeldagen 18. Kräftsiva	-	-	-

Tabell 9. Sverigesvensk kultur i *Megafon 2*.

Bilaga 6

Resultaten av *Megafon 3*

<i>Megafon 3</i>	Personer	Verk och produkter	Seder och aktiviteter	Geografiska platser	Språkliga särdrag	Övrigt
Stycke 1	-	-	-	-	-	-
Stycke 2	-	-	-	-	-	-
Stycke 3	-	-	-	-	-	-
Stycke 4	-	-	-	-	-	-
Stycke 5	-	-	-	-	-	-
Stycke 6	-	-	-	-	-	-
Stycke 7	1. André Wickström	-	-	-	-	-
Stycke 8	1. Isac Elliot 2. Tove Jansson	-	-	-	1. simdräkt 2. skyddsväg 3. semla 4. halare 5. jättekiva 6. roskis	-

Tabell 10. Finlandssvensk kultur i *Megafon 3*

<i>Megafon 3</i>	Personer	Verk och produkter	Seder och aktiviteter	Geografiska platser	Språkliga särdrag	Övrigt
Stycke 1	-	-	-	-	-	-
Stycke 2	-	-	-	-	-	-
Stycke 3	-	-	-	-	-	-
Stycke 4	-	-	-	-	-	-
Stycke 5	-	-	-	-	-	-
Stycke 6	-	-	-	-	-	-
Stycke 7	1. Maria Montazami 2. Alfred Nobel 3. Stieg Larsson 4. Zlatan Ibrahimović 5. Astrid Lindgren 6. Noomi Rapace	1. Pippi Långstrump 2. Solsidan 3. Män som hatar kvinnor	1. Melodifestivalen 2. Köttbullar 3. Surströmming 4. Kroppkakor 5. Isterband 6. Raggmunk 7. Kräfter 8. Säkerhet 9. Sjunga och hålla tal 10. läsning	1. Stockholm	-	-
Stycke 8	-	-	-	-	1. baddräkt 2. övergångsställe 3. fralla 4. overall 5. jättekul 6. sopkorg 7. semla (fastlagsbulle)	-

Tabell 11. Sverigesvensk kultur i *Megafon 3*.